

Continuare la punctul I.40. "DESCRIEREA FAPTELOR CONSTATATE":

I. Prezentarea scopului acțiunii de control, documente solicitate inițial

I.1 Acțiunea de control la instituția de credit Banca Comercială Română S.A. („banca”) s-a realizat în baza tematicii A.N.P.C. nr. 8031/26.07.2023, de verificare a respectării prevederilor legale privind protecția consumatorilor în cazul contractelor de credit încheiate în perioada 2004 - 2010 (până la data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010) de către instituțiile financiar bancare, cu perioadă inițială de desfășurare în perioada 31.07.2023-29.09.2023, perioadă prelungită până la data 28.06.2024 în baza referatelor Direcției Produse și Servicii Financiar Bancare și Nebancare (D.P.S.F.B.N.) nr. 10682/29.09.2023, 11900/30.10.2023, 13018/29.11.2023, 883/31.01.2024, 2985/27.03.2024 și nr. 5044/30.05.2024.

Temeiul legal al acțiunii tematice de control, nelimitativ, este următorul:

- Legea nr. 296/2004, privind Codul Consumului;
- O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor;
- Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori;
- Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor;
- Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare;
- Legea nr. 289/2004, privind regimul juridic al contractelor de credit pentru consum destinate consumatorilor;

Obiectivele acțiunii tematice de control, nelimitative, au fost stabilite următoarele:

1. Verificarea modalității prin care a fost realizată publicitatea contractelor de credit, cu cercetarea tuturor formelor de publicitate.
2. Verificarea modalității prin care au fost încheiate contractele de credit și s-a realizat acordarea și derularea credite, cu respectarea prevederilor legale și a celor specifice activității.
3. Verificarea modalității de informare privind riscurile specifice asociate contractelor de credit care pot conduce la afectarea posibilității de plată.
4. Verificarea respectării prevederilor legale în cazul elementelor de cost ale creditului (dobânzi, comisioane, etc.).

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

5. Verificarea respectării prevederilor Legii nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii.

Desfășurarea de acțiuni de control comune cu personalul din cadrul D.P.S.F.B.N s-a realizat în perioada 31.07.2023 – 07.06.2024 de către subsemnatul, comisar în cadrul C.R.P.C. Regiunea Sud-Est (Galați) – C.J.P.C. Constanța în baza Ordinelor Președintelui A.N.P.C. nr. 579/26.07.2023 și nr. 699/06.09.2023.

Prin excepție de la prevederile art. 4, punctul 9 din Procedura cadru privind activitatea de supraveghere și control, aprobată prin Ordinul Președintelui A.N.P.C. nr. 572/21.07.2023, prin adresa D.P.F.B.N. nr. 8363/31.07.2023 și prin Ordinul de serviciu nr. 1457/26.07.2023 a fost aprobată desfășurarea individuală a acțiunilor de control în cadrul tematicii.

I.2 Prin invitația nr. 306945/31.07.2023 au fost solicitate băncii transmiterea următoarelor:

- macheta, conform Anexei nr. 2 la invitație, completată privind creditele acordate persoanelor fizice în perioada 2004 - 2010 și/sau deținute în prezent în portofoliu;
- fișele de produs financiar, pentru fiecare tip de credit acordat;
- normele și procedurile interne privind creditele acordate consumatorilor;
- toate materialele publicitare (pliante, afișe, spoturi tv-radio, publicitate on line, etc,) folosite pentru promovarea creditelor, inclusiv documentele prin care acestea au fost aprobate pentru utilizarea în publicitate

Ulterior au fost transmise băncii clarificări privind modalitatea de completare a machetei (Anexa nr. 2) precizându-se faptul că aceasta nu va fi completată în cazul creditelor rambursate anticipat sau la termen până la data de 01.08.2020.

În urma transmiterii invitației banca a transmis macheta (Anexa nr. 2) completată pentru un număr de 20305 credite, acordate în perioada 2004-2010, în RON, USD și EUR și un număr de 112 fișiere reprezentând fișe de produs, norme interne, directive, proceduri, în ediții diferite, în vigoare pe întreaga perioadă menționată.

I.3 Prin invitația nr. 313013/07.11.2023, au fost solicitate o serie de documente pentru următoarele contracte de credit în derulare alese aleatoriu:

Nr. contract	Data contract	Tipul creditului	Moneda credit	Perioada credit (luni)	Valoare credit
940	27.09.2005	Credit de nevoi personale	ROL	240	10500
x_646	25.07.2005	Credit de nevoi personale	EUR	180	14000

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

ANEXA nr. 1 LA PVCC SERIE ANPC NR. 1198546 din 07.06.2024

3268	06.10.2006	Credit de nevoi personale	ROL	240	12500
266pt	27.11.2006	Credit de nevoi personale	EUR	325	25400
4417.	18.10.2007	Credit de nevoi personale	ROL	300	37000
543/1	22.06.2007	Credit de nevoi personale	EUR	300	23600
321/3399682	15.03.2007	Credit de nevoi personale	EUR	300	45000
2008273510	07.05.2008	Credit de nevoi personale	EUR	300	17117
2008756397	16.10.2008	Credit de nevoi personale	EUR	300	62900
2008806824	27.10.2008	Credit de nevoi personale	ROL	300	70780
200815989	14.02.2008	Credit de nevoi personale	USD	300	60000
20091081617	23.03.2009	Credit de nevoi personale	EUR	300	13500
20091185028	22.05.2009	Credit de nevoi personale	EUR	300	24395
20101762293	06.04.2010	Credit de nevoi personale	EUR	180	21000
x_2928	06.12.2005	Credit de trezorerie	ROL	120	20000
8864	15.08.2007	Credit de trezorerie	EUR	120	15000
4104	19.10.2007	Credit de trezorerie	ROL	120	50000
2008456148	17.06.2008	Credit de trezorerie	ROL	120	59771
2008210383	07.04.2008	Credit de trezorerie	EUR	120	12000
2008500393 A	29.06.2009	Credit de trezorerie	EUR	108	4635,05
20091615959	24.11.2009	Credit de trezorerie	ROL	120	15956
595	07.06.2004	Credit Imobiliar	EUR	240	19088,1
5243_1	11.11.2005	Credit Imobiliar	EUR	240	89250
55397	28.03.2005	Credit Imobiliar	ROL	300	59200
1333 F	19.06.2006	Credit Imobiliar	ROL	300	52500
1162/22.09.2006	22.09.2006	Credit Imobiliar	EUR	300	30300
616/15.11.2007	22.11.2007	Credit Imobiliar	EUR	360	34700
515201394PF	13.09.2007	Credit Imobiliar	ROL	360	52500
2008225163b	15.05.2008	Credit Imobiliar	EUR	360	88350
2008373575	16.06.2008	Credit Imobiliar	ROL	360	51800
2008803578	26.01.2009	Credit Imobiliar	EUR	360	39200
2192A	21.09.2006	Credit Imobiliar	ROL	300	55000
496 p	08.06.2004	Credit ipotecar	EUR	240	10800
2047_6	06.12.2004	Credit ipotecar	USD	240	32957
631 PF_1	30.03.2005	Credit ipotecar	EUR	240	62100
x_1015	22.06.2005	Credit ipotecar	ROL	240	61050
477_7	02.03.2005	Credit ipotecar	USD	240	20364
1 / 3146/23030	18.10.2006	Credit ipotecar	EUR	300	63500
6347	20.07.2006	Credit ipotecar	ROL	300	40000
BO67	26.10.2007	Credit ipotecar	EUR	360	35000
F1296	03.08.2007	Credit ipotecar	ROL	360	77296
2008335817	28.05.2008	Credit ipotecar	EUR	360	42000
180	05.08.2008	Credit ipotecar	ROL	360	105487
2008713935	17.07.2009	Credit ipotecar	EUR	360	50000
20101743974	27.04.2010	Credit ipotecar	EUR	360	29500
1	23.07.2010	Credit ipotecar	ROL	250	225717,7

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,
Lipsă martor *Nu este de față*

ANEXA nr. 1 LA PVCC SERIE ANPC NR. 1198546 din 07.06.2024

20091443475	30.09.2009	Prima casa	EUR	360	57000
20101666885	24.03.2010	Prima casa	EUR	360	52000

Totodată, au fost solicitate o serie de documente pentru următoarele contracte de credit aflate în executare silită la data transmiterii invitației, alese aleatoriu:

Nr. contract	Data contract	Tipul credit	Moneda credit	Perioada credit (luni)	Valoare credit
20091429071	14.06.2005	Credit de nevoi personale	EUR	120	17400
5983	23.10.2006	Credit de nevoi personale	EUR	240	12114
1693/24.05.2007	25.05.2007	Credit de nevoi personale	EUR	300	79000
492/11.09.2007	11.09.2007	Credit de nevoi personale	ROL	300	184000
2008469217	30.06.2008	Credit de nevoi personale	USD	168	126000
20091084245	17.03.2009	Credit de nevoi personale	EUR	300	18400
20101774119	23.04.2010	Credit de nevoi personale	EUR	240	15375
1941/12.11.2007	12.11.2007	Credit de trezorerie	EUR	120	17000
6396	01.07.2008	Credit de trezorerie	ROL	120	54000
3942_4	18.08.2005	Credit Imobiliar	EUR	240	21000
2237/5187191	30.06.2006	Credit Imobiliar	EUR	300	14000
1028	24.04.2007	Credit Imobiliar	EUR	360	15053
2008230915	22.04.2008	Credit Imobiliar	EUR	360	67000
x_881/ 247F	03.08.2004	Credit ipotecar	USD	240	12000
x_431/ 663	07.04.2005	Credit ipotecar	EUR	240	21500
1939	08.08.2006	Credit ipotecar	ROL	300	33000
1103/09.11.2007	28.11.2007	Credit ipotecar	EUR	360	140865
200872702	31.03.2008	Credit ipotecar	EUR	360	61000
20091157820	25.05.2009	Credit ipotecar	EUR	360	45714
20091409015	19.08.2009	Prima casa	EUR	360	55100
20101907812	18.08.2010	Prima casa	EUR	360	52250

Alegerea contractelor de credit a fost aleatorie din cele 20305 credite transmise prin macheta – Anexa nr. 2, avându-se în vedere alegerea cel puțin a unui contract din fiecare tip de contract acordat în fiecare an, în fiecare monedă în care au fost acordate creditele, în vederea selecționării în mod obiectiv a tuturor tipurilor de contract încheiate cu consumatorii.

Pentru toate contractele menționate au fost solicitate următoarele:

1. Contract de credit și grafic de rambursare initial.
2. Acte adiționale și grafice de rambursare aferente (inclusiv actul adițional de aliniere la O.U.G. nr. 50/2010 și notificarea de denunțare, dacă e cazul).

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,
Lipsă martor *Nu este de față*

3. Evoluția dobânzii de la data acordării până la data implementării O.U.G. nr. 50/2010 sau declarării scadenței anticipate, după caz.
4. Extras cont curent pe întreaga perioadă de derulare a creditului.
5. Extras cont de credit pe întreaga perioadă de derulare a creditului.
6. Situația plăților înregistrate pe întreaga perioadă de derulare a creditului.

Pentru contractul nr. 1693/24.05.2007 nu au fost primite toate documentele solicitate, contractul fiind predat prin proces verbal către I.P.J. Vâlcea.

II. Legislație specifică protecției consumatorilor

II.1 În perioada 2004-2010, respectiv până la implementarea O.U.G. nr. 50/2010, reglementarea raporturilor juridice create între operatori economici și consumatori, cu privire la achiziționarea de produse și servicii, *inclusiv a serviciilor financiare*, asigurând cadrul necesar accesului la produse și servicii, informării lor *complete și corecte* despre caracteristicile *esențiale* ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor împotriva unor practici abuzive, participării acestora la fundamentarea și luarea deciziilor ce îi interesează în calitate de consumatori, se realizează în baza următoarelor acte normative specifice protecției consumatorilor:

Legea nr. 296/2004, privind Codul Consumului, conform căruia:

Art. 2 "Prevederile prezentului Cod se aplică comercializării produselor noi, folosite sau recondiționate, și a serviciilor, inclusiv a serviciilor financiare, destinate consumatorilor, contractelor încheiate cu consumatorii."

Art. 5 "Statul, prin autoritatea centrală cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor, are drept obiective:

a) protecția consumatorilor împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile și interesele legitime;

b) promovarea și protecția intereselor economice ale consumatorilor;

c) accesul consumatorilor la informații complete, corecte și precise asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor;

e) despăgubirea efectivă a consumatorilor;

h) prevenirea și combaterea, prin toate mijloacele, a practicilor comerciale abuzive și a prestării serviciilor, inclusiv a celor financiare care pot afecta interesele economice ale consumatorilor."

Art. 6 "Prevederile cuprinse în prezentul Cod sunt obligatorii pentru toți consumatorii și operatorii economici care efectuează acte și fapte de comerț, în condițiile legii."

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Art. 8 "Operatorii economici sunt obligați să pună pe piață numai produse sau servicii sigure, care corespund caracteristicilor prescrise sau declarate, să se comporte în mod corect în relațiile cu consumatorii și să nu folosească practici comerciale abuzive."

Art. 25 "Obligațiile prestatorilor de servicii:

e) să răspundă pentru prejudiciul actual și cel viitor cauzat de serviciul defectuos prestat."

Art. 27 "Consumatorii beneficiază de următoarele drepturi:

a) de a fi protejați împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le aducă atingere drepturilor și intereselor legitime;

b) de a fi informați complet, corect și precis, asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor, precum și de a fi educați în calitatea lor de consumatori;

d) de a fi despăgubiți în mod real și corespunzător pentru pagubele generate de calitatea necorespunzătoare a produselor și serviciilor, folosind în acest scop mijloace prevăzute de lege; "

Art. 57 "În cazul prestărilor de servicii, informațiile trebuie să cuprindă categoria calitativă a serviciului, după caz, timpul de realizare, termenul de garanție și postgaranție, prețurile și tarifele, riscurile previzibile și, după caz, alte documente prevăzute expres de lege. În cazul serviciilor financiare, operatorii economici sunt obligați să ofere consumatorilor informații complete, corecte și precise asupra drepturilor și obligațiilor ce le revin."

Art. 75 "Orice contract încheiat între comercianți și consumatori, pentru vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii, va cuprinde clauze contractuale clare, fără echivoc, pentru înțelegerea cărora nu sunt necesare cunoștințe de specialitate."

Art. 77 "În caz de dubiu asupra interpretării unor clauze contractuale, acestea vor fi interpretate în favoarea consumatorului."

O.G. nr. 21/1992, privind protecția consumatorilor, conform căruia:

Art. 1, alin. (1): Statul, prin mijloacele prevăzute de lege, protejează cetățenii în calitatea lor de consumatori, asigurând cadrul necesar accesului neîngrădit la produse și servicii, informării lor complete despre caracteristicile esențiale ale acestora, apărării și asigurării drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice împotriva unor practici abuzive, participării acestora la fundamentarea și luarea deciziilor ce îi interesează în calitate de consumatori.

Art. 3 Principalele drepturi ale consumatorilor sunt:

a) de a fi protejați împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile și interesele legitime;

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

b) de a fi informați complet, corect și precis asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine nevoilor lor, precum și de a fi educați în calitatea lor de consumatori;

Art. 9 Operatorii economici sunt obligați să pună pe piață numai produse sau servicii care corespund caracteristicilor prescrise sau declarate, să se comporte în mod corect în relațiile cu consumatorii și să nu folosească practici comerciale abuzive.

Art. 9 este în forma în vigoare înainte la data încheierii contractelor de credit, ulterior în luna august 2015, după implementarea O.U.G. nr. 50/2010 fiind modificat prin O.G. nr. 37/2015.

Art. 10 "Drepturile consumatorilor, la încheierea contractului sunt: b) de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale, inclusiv a celor privind caracteristicile calitative și condițiile de garanție, indicarea exactă a prețului sau tarifului, precum și stabilirea cu exactitate a condițiilor de credit și a dobânzilor; "

Art. 10, lit. b) este în forma în vigoare înainte la data încheierii contractelor de credit, ulterior în luna decembrie 2008 fiind modificat prin prevederile O.U.G. nr. 174/2008 prin care s-a introdus în cadrul O.G. nr. 21/1992 art. 9³ prin care s-a reglementat în mod și mai strict condițiile în care instituțiile de credit puteau modifica dobânda, iar forma acestui articol, în vigoare și în prezent, este următoarea:

Art. 10 "Drepturile consumatorilor, la încheierea contractului sunt: b) de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale, indicarea exactă a prețurilor și tarifelor și, după caz, a condițiilor de garanție;

Art. 18: "Consumatorii au dreptul de a fi informați, în mod complet, corect și precis, asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor oferite de către operatorii economici, astfel încât să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională, în conformitate cu interesele lor, între produsele și serviciile oferite și să fie în măsură să le utilizeze, potrivit destinației acestora, în deplină securitate."

Ordinul A.N.P.C. nr. 92/16.02.2007, pentru aprobarea Normei privind unele măsuri de informare a consumatorilor, persoane fizice, de către operatorii economici prestatori de servicii în cadrul contractelor preformulate folosite de către aceștia, Normă ce prevede următoarele:

Art. 1 "Operatorii economici care desfășoară activități de prestări de servicii au obligația de a informa consumatorii corect, complet și precis asupra drepturilor lor, conform prevederilor prezentului ordin. "

"Art. 2 Orice contract preformat încheiat între operatorii economici și consumatori, având ca obiect prestarea de servicii, trebuie să cuprindă clauze contractuale redactate într-o formă clară, fără echivoc, precum și informații complete și precise."

Art. 3 "Contractul preformat este acel tip de contract redactat în întregime sau aproape în întregime de către operatorul economic prestator de servicii, consumatorii

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

neputând modifica sau interveni asupra clauzelor contractuale, ci având doar posibilitatea de a le accepta sau nu.”

”Art. 4 Dreptul consumatorilor de a fi informați se concretizează în acordarea următoarelor informații în cadrul contractului preformulat de către operatorul economic prestator de servicii:

h) informații complete despre taxe, dobânzi, comisioane, garanții, penalități, despăgubiri, rate, etc., în funcție de natura serviciului prestat;

i) informații complete despre condițiile de acordare a creditului, condițiile de depozit, condițiile de leasing, condițiile de asigurare, după caz;”

Obligativitatea respectării legislației privind protecția consumatorilor este expres reglementată și în legislația ce reglementează statutul instituțiilor de credit **O.U.G. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului**, art. 117 conform căruia:

” (1) Instituțiile de credit pot derula tranzacții cu clienții doar pe baze contractuale, acționând într-o manieră prudentă și cu respectarea legislației specifice în domeniul protecției consumatorului.

(2) Documentele contractuale trebuie să fie redactate astfel încât să permită clienților înțelegerea tuturor termenilor și condițiilor contractuale, în special a prestațiilor la care aceștia se obligă potrivit contractului încheiat.”

Și în actul normativ anterior, Legea nr. 58/1998 privind activitatea bancară, abrogat în decembrie 2009 prin O.U.G. 99/2006, prin prevederile art. 56 (art. 79, alin. (1) în forma republicată) se prevede ca *„toate operațiunile de credit și garanție ale băncilor trebuie consemnate în documente contractuale din care să rezulte clar toți termenii și toate condițiile respectivelor tranzacții”* iar prin prevederile art. 159, alin. (3), lit. c) se prevede că succursalelor din România ale instituțiilor de credit li se aplică în mod corespunzător dispoziții ale legislației din România aplicabile băncilor, care urmăresc protecția consumatorului.

II.2 Prin O.U.G. nr. 174/2008 a fost completat O.G. nr. 21/1992, privind protecția consumatorilor prin prevederile art. 9³, lit. e), cu obligația furnizorilor de servicii financiare de a respecta următoarea regulă:

f) în contract se va menționa tipul de dobândă, variabilă și/sau fixă, iar dacă dobânda este fixă numai pentru o anumită perioadă, aceasta va fi precizată cu exactitate;

g) în contractele de credit cu dobândă variabilă se vor aplica următoarele reguli:

1. variația ratei dobânzii trebuie să fie independentă de voința furnizorului de servicii financiare, raportată la fluctuațiile unor indici de referință verificabili, menționați în contract, sau la modificările legislative care impun acest lucru;

2. dobânda poate varia în funcție de dobânda de referință a furnizorului de servicii financiare, cu condiția ca aceasta să fie unică pentru toate produsele financiare

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

destinate persoanelor fizice ale operatorului economic respectiv și să nu fie majorată peste un anumit nivel, stabilit prin contract;

3. formula după care se calculează variația dobânzii trebuie indicată în mod expres în contract, cu precizarea periodicității și/sau a condițiilor în care survine modificarea ratei dobânzii, atât în sensul majorării, cât și în cel al reducerii acesteia;

Prin prevederile legale menționate se reglementa în mod expres obligația furnizorilor de servicii financiare de a raporta variația dobânzii de un indice de referință verificabil, menționat în contract, în cazul dobânzii variabile.

Până la intrarea în vigoare a prevederilor O.U.G. nr. 174/2008, respectiv până în data de 27.12.2008, furnizorii de servicii financiare aveau obligația de a respecta prevederile legale menționate la punctul II.1.

Conform legislației specifice protecției consumatorilor menționată la punctul II.1 se constată, anterior datei 27.12.2008, data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 174/2008, obligativitatea instituțiilor de credit de a informa consumatorii în mod complet, corect, precis, cu exactitate, fără echivoc privind:

- *caracteristicile esențiale ale contractului de credit* - conform Legii nr. 296/2004, art. 27, lit. b) și O.G. nr. 21/1992, art. 18;
- *obligațiile ce le revin în cazul serviciilor financiare* - conform Legii nr. 296/2004, art. 57;
- *condițiile de credit și cele privind dobânzile* - conform O.G. nr. 21/1992, art. 10, lit. b);
- *informații complete despre taxe, dobânzi și informații complete despre condițiile de acordare a creditului* - conform Ordinului A.N.P.C. nr. 92/2007; prevederile actului normativ se aplică contractelor de credit încheiate începând cu data de 23.03.2007, data intrării în vigoare a actului normativ;

Obligativitatea informării consumatorilor în cadrul contractelor de credit trebuia realizată prin clauze contractuale clare, fără echivoc, pentru înțelegerea cărora nu erau necesare cunoștințe de specialitate conform art. 75 din Legea nr. 296/2004.

Conform prevederilor Legii nr. 24/2000, privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative:

- art. 48, alin. (3): *"Dacă în cuprinsul unui articol se utilizează un termen sau o expresie care are în contextul actului normativ un alt înțeles decât cel obișnuit, înțelesul specific al acesteia trebuie definit în cadrul unui alineat subsecvent."*
- art. 36, alin. (4): *"Redactarea textelor se face prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română modernă, cu evitarea regionalismelor. Redactarea este subordonată dezideratului înțelegerii cu ușurință a textului de către destinatarii acestuia."*

Coroborând prevederile legislative menționate și având în vedere că nicăieri în cuprinsul normelor legislative menționate, privind protecția consumatorilor, nu sunt

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

definite cuvintele "complet", "corect", "precis", "clar", "fără echivoc", "cu exactitate", reiese că prin folosirea lor în cadrul redactării normelor legislative legiutorul înțelege "înțelesul lor curent din limba română modernă".

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, cuvintele menționate în cadrul normelor legislative privind protecția consumatorilor, au următorul *înțeles curent din limba română modernă*:

"complet" - Care conține tot ceea ce trebuie Si: deplin, desăvârșit, împlinit, întreg.

"corect" - 1 Care respectă regulile dintr-un domeniu dat. 2 Așa cum trebuie. 3 Fără greșală."

"precis" - 1. Care este limpede, lămurit, clar; care este categoric, sigur.

"clar" - (Într-un mod în) care este ușor de înțeles. 13-14 av, a (Într-un mod în) care sesizează esențialul. 15-16 av, a (Într-un mod) care exprimă limpede.

"echivoc" - Care se poate interpreta în mai multe feluri Si: ambiguu. 2 a Care nu permite o interpretare sigură Si: neclar, confuz. 3 a Suspect. 4 a Îndoielnic. 5 a (D. o acțiune, purtare etc.) Necuviincios. 6-8 sn Expresie, atitudine, situație ambiguă.

"fără echivoc" - fără a se putea interpreta în mai multe feluri, fără ambiguitate, fără a nu fi posibilă o interpretare sigură, fără neclaritate, fără confuzice, fără expresii, situații ambigue.

"exactitate" - 1. v. adevăr. 2. exactitudine, justețe, precizie. (~ calculelor.).

Prevederile contractuale privind dobânda trebuiau să fie redactate astfel încât să respecte înțelesurile cuvintelor așa cum sunt prezentate mai sus, conform *înțelesului lor curent din limba română modernă*.

Conform prevederilor art. 942 din Vechiul Cod Civil, în vigoare la data încheierii contractelor: "Contractul este acordul între două sau mai multe persoane spre a constitui sau a stinge între dânșii un raport juridic."

Definiția cuprinde elementele esențiale pentru precizarea noțiunii de contract iar ceea ce este hotărâtor în această definiție este acordul de voință bilateral care dă naștere la drepturi și obligații.

Conform prevederilor art. 969, alin. (1) din Vechiul Cod Civil: „Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante.”

Având în vedere definiția din doctrina economică, conform căreia dobânda reprezintă "suma de bani stabilită în contractul de împrumut pe care debitorul împrumutat o datorează creditorului împrumutător pentru folosința temporară a sumei de bani împrumutate" concluzionăm că dobânda reprezintă pentru ambele părți implicate în contractul de credit, consumator și instituția financiară, elementul esențial într-un contract de credit, astfel încât orice prevedere contractuală nelegală, cu

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

incidență asupra dobânzii, este de natură a afecta grav normala derulare a raporturilor contractuale.

Având în vedere legislația specifică privind protecția consumatorilor, menționată anterior, în cazul în care elementul esențial al unui contract de credit - dobânda - nu era stabilită ca fiind fixă, banca avea *obligatia* de a informa în mod complet, clar, precis și fără echivoc în cadrul contractului de credit *privind cazurile în care se poate modifica dobânda și factorii ce determină modificarea acesteia*, în sensul majorării sau micșorării.

Prevederile contractuale privind dobânda trebuiau să fie redactate astfel încât să confere dobânzii un caracter determinabil prin menționarea în cadrul contractului a tuturor elementelor în funcție de care urma să se modifice dobânda, caracter determinat care să permită atât consumatorilor, în calitate de împrumutați, cât și Autorității (A.N.P.C.) să verifice pe întreaga perioadă de derulare a creditului, modalitatea concretă, obiectivă, de calcul a dobânzii, respectiv respectarea prevederilor contractuale privind dobânda.

Având în vedere considerentele menționate, în vederea îndeplinirii atribuției prevăzute de lege, de protejare a intereselor economice ale consumatorilor în cazul prestării de servicii financiare, s-a procedat la verificarea factorilor ce au determinat modificările dobânzii în vederea determinării cu exactitate a lipsei caracterului subiectiv al băncii în modificarea dobânzii.

III. Fapta contravențională privind prestarea de servicii prin care sunt afectate interesele economice ale consumatorilor

III.1 Din analiza contractelor de credit transmise, alese în mod aleatoriu, se constată că dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă, în funcție de dobânda de referință a băncii în cadrul următoarelor contracte:

Nr. contract	Data contract	Tipul credit	Moneda credit	Perioada credit (luni)	Valoare credit
940	27.09.2005	Credit de nevoi personale	ROL	240	10500
3268	06.10.2006	Credit de nevoi personale	ROL	240	12500
266pt	27.11.2006	Credit de nevoi personale	EUR	325	25400
4417.	18.10.2007	Credit de nevoi personale	ROL	300	37000
543/1	22.06.2007	Credit de nevoi personale	EUR	300	23600
321/3399682	15.03.2007	Credit de nevoi personale	EUR	300	45000
2008273510	07.05.2008	Credit de nevoi personale	EUR	300	17117
2008756397	16.10.2008	Credit de nevoi personale	EUR	300	62900
2008806824	27.10.2008	Credit de nevoi personale	ROL	300	70780

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

ANEXA nr. 1 LA PVCC SERIE ANPC NR. 1198546 din 07.06.2024

200815989	14.02.2008	Credit de nevoi personale	USD	300	60000
x_2928	06.12.2005	Credit de trezorerie nenom.	ROL	120	20000
8864	15.08.2007	Credit de trezorerie nenom.	EUR	120	15000
4104	19.10.2007	Credit de trezorerie nenom.	ROL	120	50000
2008456148	17.06.2008	Credit de trezorerie nenom.	ROL	120	59771
2008210383	07.04.2008	Credit de trezorerie nenom.	EUR	120	12000
2008500393 A	29.06.2009	Credit de trezorerie nenom.	ROL	120	20190
5243_1	11.11.2005	Credit Imobiliar	EUR	240	89250
1333 F	19.06.2006	Credit Imobiliar	ROL	300	52500
1162/22.09.2006	22.09.2006	Credit Imobiliar	EUR	300	30300
616/15.11.2007	22.11.2007	Credit Imobiliar	EUR	360	34700
2008225163b	15.05.2008	Credit Imobiliar	EUR	360	88350
2008803578	26.01.2009	Credit Imobiliar	EUR	360	39200
2192A	21 09.2006	Credit Imobiliar	EUR	257	13141,87
5983	23.10.2006	Credit de nevoi personale	EUR	240	12114
492/11.09.2007	11.09.2007	Credit de nevoi personale	ROL	300	184000
2008469217	30.06.2008	Credit de nevoi personale	USD	168	126000
1941/200779301	12.10.2007	Credit de trezorerie nenom.	EUR	120	17000
6396	01.07.2008	Credit de trezorerie nenom.	ROL	120	54000
3942_4	18.08.2005	Credit Imobiliar	EUR	240	21000
2237/5187191	30.06.2006	Credit Imobiliar	EUR	300	14000
1028	24.04.2007	Credit Imobiliar	EUR	360	15053
2008230915	22.04.2008	Credit Imobiliar	EUR	360	67000

Creditele în cadrul cărora dobânda a fost stabilită în funcție de dobânda de referință a băncii sunt de următoarele tipuri: Credit de nevoi personale cu ipotecă, Credit de trezorerie nenominaliza, credit imobiliar.

În cadrul documentelor fișe de produs corespunzătoare tipurilor de credite menționate dobânda este menționată ca fiind fixă sau variabilă, stabilită prin reglementări interne.

În cadrul contractelor dobânda inițială sau dobânda variabilă după o perioadă de 12 luni (în care dobânda era stabilită ca fiind fixă) sunt reglementate în cadrul contractelor, în general, sub următoarea formă:

Punctul 5. *La data încheierii prezentului contract dobânda curentă este de _____ % pe an și este variabilă. Dobânda curentă este formată din dobânda de referință variabilă, care se afișează la sediile BCR la care se adaugă _____ p.p..*

În unele contracte reglementarea dobânzii menționată anterior se regăsește la un alt punct din contract, respectiv la punctul 6.

Prevederea contractuală este redată exact în forma cum este menționată în cadrul primului contract, nr. 940/24.09.2005, dar este identică sau asemănătoare cu

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

forma din celelalte contracte cu mici diferențe de exprimare (precum: adăugarea cuvântului „*cotație*” înainte de dobânda de referință, adăugarea cuvântului „*marjă*” înainte de „p.p.”, etc,) sau completări (precum: menționarea faptului că dobânda este revizuilă semestrial, etc), dar ca regulă principală, în toate contractele menționate dobânda este stabilită în funcție de dobânda de referință variabilă care se afișează la sediile băncii, respectiv dobânda de referință a băncii care este stabilită prin reglementări interne și nu în cadrul contractului de credit.

În cadrul punctului 7 nivelul dobânzii curente a fost stabilit de bancă în funcție de serviciul datoriei clienților diferenția în funcție de numărul de zile restante: un număr de puncte procentuale se adăuga la dobânda curentă înscrisă la punctul 5 în cazul în funcție de perioada în care se înregistrau credite și/sau dobânzi restante: până la 7 zile, între 8 și 30 zile și peste 30 zile.

Conform punctului 2.10.a din Condițiile generale de creditare, anexă la contracte, pentru creditele cu dobândă variabilă este prevăzută următoarea prevedere: *Pe parcursul derulării creditului, banca poate modifica dobânda fără consimțământul împrumutatului, în funcție de costul resurselor de creditare, noul procent de dobândă aplicându-se de la data modificării acestuia, la soldul creditului existent. Modificarea dobânzii curente (%) conduce la recalcularea dobânzii datorate.*

În unele contracte reglementarea dobânzii menționată anterior se regăsește la un alt punct din Condițiile generale de creditare, anexă la contracte, respectiv la punctul 2.9.a.

Pentru unele din contracte nu a fost puse la dispoziție Condițiile generale de creditare, anexă la contracte, dar se deduce că dacă acestea există sunt conform modelului standard regăsit în celelalte contracte, probabil cu mici diferențe de exprimare.

Dobânda este reglementată în cadrul articolelor menționate și nu este exclusă posibilitatea să existe contracte în cadrul cărora aceasta să se realizeze prin articole contractuale diferite ca numere, dar forma prevederilor contractuale este aceeași sau prezintă diferențe minore.

Din contractele de credit menționate pentru următoarele contracte dobânda era stabilită inițial fixă pentru o perioadă de 12 luni și ulterior variabilă în funcție de dobânda de referință a băncii:

- nr. 543/1/22.06.2007 - credit de nevoi personale cu ipotecă;
- nr. 2008756397/16.10.2008 - credit de nevoi personale cu ipotecă;
- nr. 2008225163b/15.05.2008 – credit imobiliar;
- nr. 2008803578/26.01.2009 - credit imobiliar;
- nr. 2237/5187191/30.06.2009 – credit imobiliar;

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

- nr. 2008230915/22.04.2008 – credit imobiliar;

Din analiza contractelor de credit transmise, alese în mod aleatoriu, se constată că există contracte în cadrul cărora dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă, fără a se face trimitere la dobânda de referință a băncii în cadrul următorului contract:

Nr. contract	Data contract	Tipul credit	Moneda credit	Perioada credit (luni)	Valoare credit
595	07.06.2004	Credit Imobiliar	EUR	240	19088,1

Conform art. 4.1 din contract: „*Rata anuală a dobânzii ce se plătește de împrumutat este fluctuantă, fiind supusă modificării (majorării, micșorării) pe toată perioada de creditare*”.

Conform art. 4.2 din contract: „*La data încheierii prezentului contract rata anuală a dobânzii este de 9,50% pe an și aceasta poate fi modificată de bancă fără consimțământul împrumutatului, rata dobânzii fiind stabilită în funcție de costul resursei de creditare*”.

Dobânda este reglementată în cadrul articolelor menționate și nu este exclusă posibilitatea să existe contracte în cadrul cărora aceasta să se realizeze prin articole contractuale diferite ca numere, dar forma prevederilor contractuale este aceeași sau prezintă diferențe minore.

Conform art. 4.3 din contract nivelul dobânzii curente a fost stabilit de bancă și în funcție de serviciul datoriei clienților un număr de puncte procentuale se adăuga la dobânda curentă înscrisă la art. 4.1, în cazul în funcție de perioada în care se înregistrau credite și/sau dobânzi restante: între 8 și 30 zile și peste 30 zile.

Se constată că există două categorii de contracte (în afara creditelor ipotecare acordate în temeiul Legii nr. 190/1999) în cadrul cărora a fost stabilită ca fiind variabilă dar nu în funcție de un indice de referință financiar:

- contracte de credit în care dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă, în funcție de dobânda de referință a băncii;

- contracte de credit în care dobânda a fost fluctuantă, fără asocierea niciunui factor în contract;

În condițiile în care sintagmele „variabilă”, „fluctuantă”, „revizibilă semestrială”, „dobânda de referință variabilă care se afișează la sediile BCR”, „costul resurselor de creditare”, „costul resursei de creditare” reprezintă singurele prin care a fost descrisă în cadrul celor două categorii de contracte menționate mecanismul de modificare a dobânzii se constată că contractele de credit în cauză nu îndeplinesc cerințele de informare reglementate prin legislația specifică menționată la punctul II.1.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

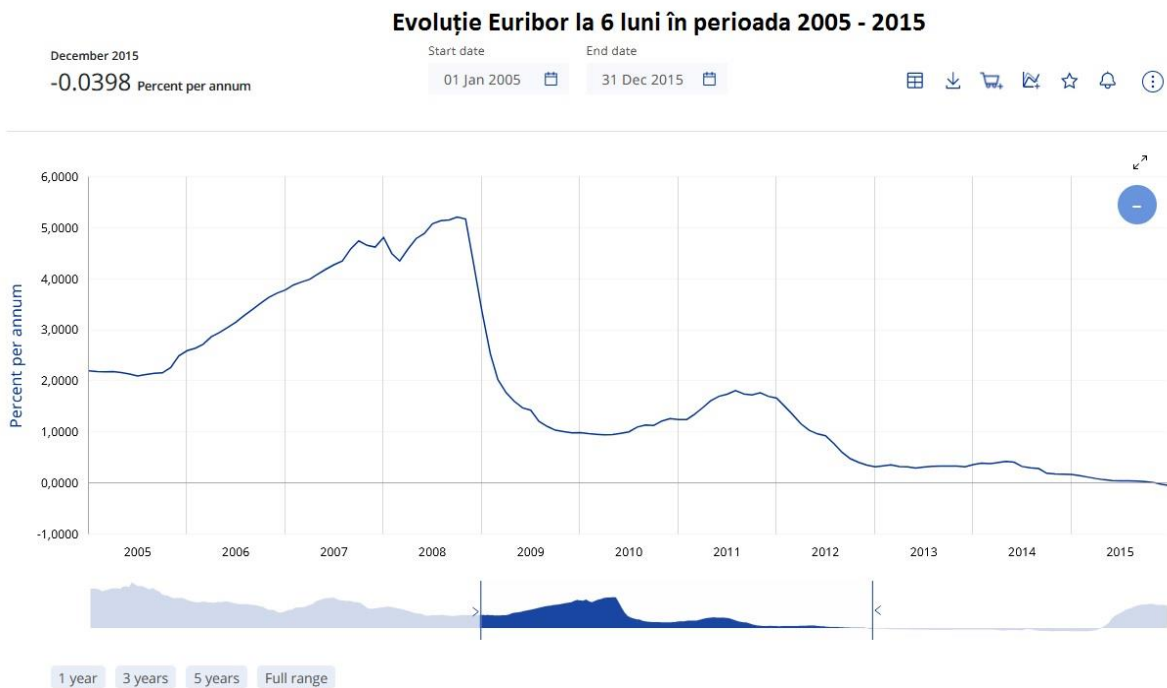
Lipsă martor

Nu este de față

Prin folosirea sintagmelor menționate în cadrul contractelor de credit în cauză prevederile contractuale privind dobânda sunt astfel redactate încât acestea nu exprimă în mod clar, complet, precis și fără echivoc care este mecanismul/modul de calcul a valorii *dobânzii curente* și care sunt factorii care determină modificarea valorii acesteia, astfel încât împrumutării, în calitate de consumatori, prin prisma legislației specifice privind protecția consumatorilor menționată la punctul II.1. să poată aprecia evoluția acestui element principal de cost, caracteristică esențială a contractului de credit și să aibă posibilitatea de a face o alegere rațională, în conformitate cu interesele lor.

Astfel, în cadrul clauzelor contractuale privind dobânda, cu încălcarea obligației legale de informare, banca nu a furnizat consumatorului informații suficiente și exacte care să îi permită unui consumator mediu, normal informat și suficient de atent și de avizat, să înțeleagă funcționarea concretă a mecanismului dobânzii – element esențial al contractului de credit - și să evalueze astfel riscul consecințelor economice ale unor astfel de clauze asupra obligațiilor sale financiare pe toată durata contractului.

În perioada 2005 – 2015 evoluția indicelui financiar Euribor la 6 luni, care a fost folosit de către bancă în cadrul actelor adiționale de implementare a O.U.G. nr. 50/2010, este următoarea:

Sursa: Banca Centrală Europeană

https://data.ecb.europa.eu/data/datasets/FM/FM.M.U2.EUR.RT.MM.EURIBOR6MD_.HSTA

În perioada 2005 – 2015 evoluția indicelui financiar Robor la 6 luni, care a fost folosit de către bancă în cadrul actelor adiționale de implementare a O.U.G. nr. 50/2010, este următoarea:

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,
Lipsă martor *Nu este de față*

Istoric și grafic **Evoluție Robor la 6 luni perioada 2005 - 2015**

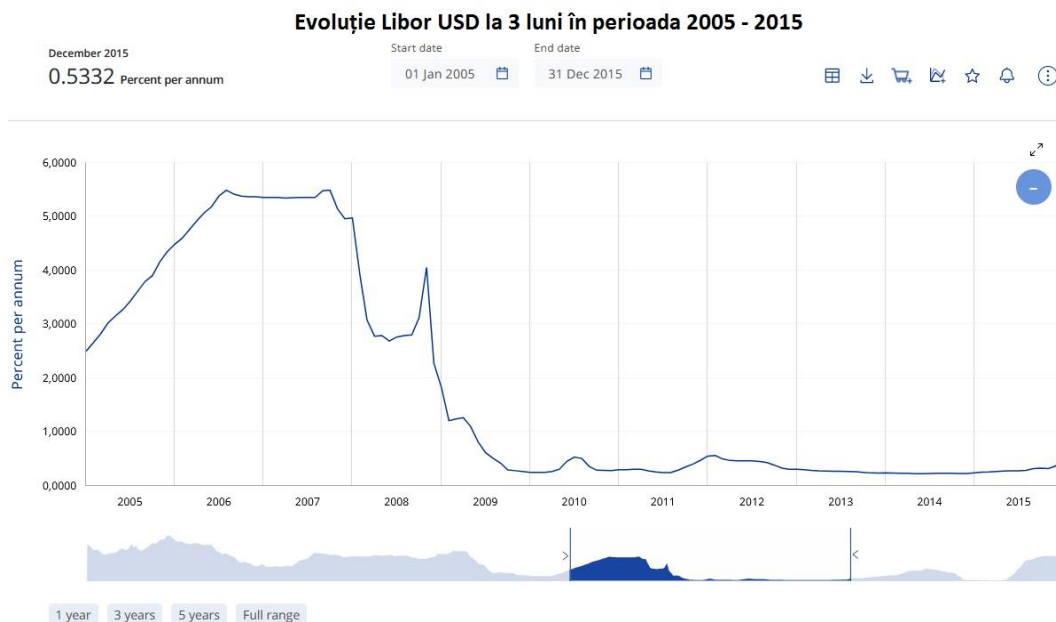
Evoluție ROBOR 6M (6 luni) între 01/01/2005 și 31/12/2015 Afișează

Sursa: <https://www.cursbnr.ro/robor>

Valorile zilnice ale indicelui Robor la 6 luni pot fi accesate pe siteul B.N.R. la adresa www.bnro.ro/StatisticsReportHTML.aspx?icid=801&table=642.

În perioada 2005 – 2015 indicele financiar Libor USD la 3 luni a avut următoarea evoluție:

Sursa: Banca Centrală Europeană

https://data.ecb.europa.eu/data/datasets/FM/FM.M.GB.USD.RT.MM.USD3MFSR_.HSTA

În perioada 2005 – septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010 evoluția indicilor financiari a fost în general descrescătoare, fiind prezentată și evoluția ulterioară pentru o perioadă de 5 ani în vederea formării unei viziuni și privind evoluția ulterioară lunii implementării O.U.G. nr. 50/2010.

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,
Lipsă martor *Nu este de față*

ANEXA nr. 1 LA PVCC SERIE ANPC NR. 1198546 din 07.06.2024

Comparând evoluția dobânzii în cadrul contractelor de credit în care dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă, în funcție de dobânda de referință a băncii, fără a se preciza care sunt factorii care determină modificarea acestora au fost constatate următoarele modificări procentuale ale dobânzii față de modificările procentuale ale indicelui financiar corespunzător:

Nr. contract	Data contract	Moneda	Dobândă inițială	Dobândă în luna implem. OUG 50/2010)/ luna act adițional	Modificare dobândă (%)	Indice financiar în ultima zi din luna anterioară încheiere contract	Indice financiar în ultima zi în luna anterioară aliniere OUG 50/2010/luna act adițional	Modificare indice financiar (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
940	27.09.2005	RON	16,50%	16,50%	0,00%	8,39	7,22	-13,95%
3268	06.10.2006	RON	9,50%	17,20%	81,05%	9,19	7,22	-21,44%
266pt	27.11.2006	EUR	9,40%	8,40%	-10,64%	3,6446	0,9956	-72,68%
4417.	18.10.2007	RON	11,25%	18,20%	61,78%	7,48	7,22	-3,48%
543/1	22.06.2007	EUR	7,40%	7,99%	8,03%	4,1966	1,1373	-72,90%
2008273510	07.05.2008	EUR	10,10%	10,90%	7,92%	4,7954	0,9822	-79,52%
2008756397	16.10.2008	EUR	7,40%	8,40%	13,51%	5,219	1,1472	-78,02%
2008806824	27.10.2008	RON	13,90%	14,90%	7,19%	13,75	7,22	-47,49%
200815989	14.02.2008	USD	9,45%	11,45%	21,16%	3,9176	0,3625	-90,75%
x_2928	06.12.2005	RON	10,10%	21,20%	109,90%	7,31	7,22	-1,23%
8864	15.08.2007	EUR	10,90%	11,40%	4,59%	4,3585	1,1472	-73,68%
4104	19.10.2007	RON	12,30%	21,25%	72,76%	7,48	7,22	-3,48%
2008456148	17.06.2008	RON	14,30%	19,15%	33,92%	11,43	7,22	-36,83%
2008210383	07.04.2008	EUR	11,90%	11,90%	0,00%	4,593	1,1472	-75,02%
5243_1	11.11.2005	EUR	8,90%	10,80%	21,35%	2,272	1,1472	-49,51%
1333 F	19.06.2006	RON	11,00%	16,50%	50,00%	8,5	7,22	-15,06%
1162	22.09.2006	EUR	6,40%	9,50%	48,44%	3,4096	1,0118	-70,32%
616	22.11.2007	EUR	5,30%	10,10%	90,57%	4,6634	1,1472	-75,40%
2008225163b	15.05.2008	EUR	6,40%	10,30%	60,94%	4,8975	1,1472	-76,58%
2008803578	10.10.2008	EUR	6,40%	10,30%	60,94%	5,219	1,1472	-78,02%
2192A	21.09.2006	RON	11,00%	18,70%	70,00%	9,24	6,51	-29,55%
5983	23.10.2006	EUR	9,40%	10,30%	9,57%	3,5275	1,1472	-67,48%
492	11.09.2007	RON	10,75%	17,20%	60,00%	7,24	7,22	-0,28%
2008469217	30.06.2008	USD	9,45%	9,45%	0,00%	2,6924	0,3625	-86,54%
6396	01.07.2008	RON	9,30%	11,50%	23,66%	12,01	7,22	-39,88%
3942_4	18.08.2005	EUR	8,90%	10,80%	21,35%	2,1345	1,1472	-46,25%
2237/5187191	30.06.2006	EUR	7,00%	12,80%	82,86%	3,0582	1,1472	-62,49%
1028	24.04.2007	EUR	6,20%	12,10%	95,16%	3,9963	1,1472	-71,29%
2008230915	22.04.2008	EUR	6,20%	10,10%	62,90%	4,593	1,1042	-75,96%

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

*Lipsă martor**Nu este de față*

Indicii financiari corespunzători pentru care a fost realizată analiza sunt Euribor la 6 luni, Robor la 6 luni și Libor USD la 3 luni.

Pentru a determina variația indicelui financiar corespunzător, de la data încheierii contractului până la data implementării O.U.G. nr. 50/2010 au fost luate în calcul valorile indicilor financiari din ultima zi din luna anterioară încheierii contractului (col. 7) și din ultima zi din luna anterioară implementării OUG 50/2010 sau din luna încheierii, începând cu anul 2009, actului adițional prin care dobânda a fost stabilită în funcție de evoluția indicelui de referință corespunzător monedei (col. 8). Luna încheierii actului adițional de implementare O.U.G. nr. 50/2010 a fost în general luna septembrie 2010 dar a fost întâlnit și cazul particular în care luna a fost octombrie 2010.

Pentru anumite contracte (nr. 266pt/27.11.2006, nr. 543/1/22.06.2007, nr. 2008273510/07.05.2008, nr. 1162/22.09.2006, nr. 2008230915/22.04.2008 și nr. 2192A/21.09.2006) au fost încheiate acte adiționale începând cu anul 2009, până în luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, prin care dobânda a fost stabilită în funcție de evoluția indicelui de referință corespunzător monedei în care a fost acordat creditul. Pentru contractul nr. 2192A/21.09.2006 prin actul adițional din luna aprilie 2010 s-a realizat conversia creditului în moneda euro.

Din contractele aleatoriu nu s-a realizat analiza evoluției indicilor financiari, prin raportare la evoluția dobânzilor pentru contractele (nr. 321/3399682/15.03.2007, nr. 1941/12.11.2007) în cadrul cărora împrumutații au avut și calitatea de salariați ai băncii și au beneficiat de condiții de creditare mai avantajoase decât restul portofoliului de consumatori.

Comparând evoluția dobânzii în cadrul contractului de credit în care dobânda a fost stabilită ca fiind fluctuantă, fără asocierea niciunui factor, a fost constatată următoarea modificare procentuală a dobânzii față de modificarea procentuală ale indicelui financiar corespunzător:

Nr. contract	Data contract	Moneda	Dobândă inițială	Dobândă în luna implem. OUG 50/2010)/ luna act adițional	Modificare dobândă (%)	Indice financiar în ultima zi din luna anterioară încheiere contract	Indice financiar în ultima zi în luna anterioară aliniere OUG 50/2010/luna act adițional	Modificare indice financiar (%)
595	07.06.2004	EUR	9,50%	8,90%	-6,32%	2,0859	1,1472	-45,00%

Analiza evoluției indicilor financiari s-a realizat pentru perioada cuprinsă între luna încheierii contractului și luna septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, act normativ specific prin care a fost stabilită regula ca în cazul contractelor de credit cu dobândă variabilă aceasta să fie raportată la fluctuațiile indicilor de referință, inclusiv privind contractele de credit aflate în derulare.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

În cazul creditelor acordate în moneda EUR, analizând evoluția dobânzii prin raportare la evoluția indicelui de referință corespunzător, se constată că valoarea dobânzii a cunoscut o majorare cuprinsă între 8,03% - 90,57% în timp ce evoluția indicelui Euribor la 6 luni a cunoscut o scădere cuprinsă între 46,25% - 79,52%.

În cazul creditelor acordate în moneda EUR în cadrul cărora a fost luată în calcul dobânda de referință a băncii majorarea dobânzii a intervenit pentru toate contractele cu excepția unui singur contract (nr. 266pt/27.11.2006) pentru care dobânda a cunoscut o diminuare cu 10,64% dar în condițiile în care indicele financiar a cunoscut o scădere cu 72,68%.

În cazul creditului acordat în moneda EUR în cadrul căruia dobânda a fost stabilită ca fiind fluctuantă, fără asocierea niciunui factor, dobânda a cunoscut o diminuare cu 6,32%, dar în condițiile în care indicele financiar a cunoscut o scădere cu 45%.

În cazul creditelor acordate în moneda RON, analizând evoluția dobânzii prin raportare la evoluția indicelui de referință corespunzător, se constată că valoarea dobânzii a cunoscut o majorare cuprinsă între 7,19% - 10,90% în timp ce evoluția indicelui Robor la 6 luni a cunoscut o scădere cuprinsă între 0,28% - 47,49%. Majorarea dobânzii a intervenit pentru toate contractele cu excepția unui singur contract (nr. 940/27.09.2005 pentru care dobânda a fost constantă dar în condițiile în care indicele financiar a cunoscut o scădere cu 13,95%.

În cazul creditelor acordate în moneda USD, analizând evoluția dobânzii prin raportare la evoluția indicelui de referință corespunzător, se constată că valoarea dobânzii a cunoscut o majorare cu 21,16% în timp ce indicele Libor USD la 3 luni a cunoscut o scădere cu 90,75% iar în cazul celui de-al doilea contract dobânda a rămas constantă în condițiile în care indicele Libor USD la 3 luni a cunoscut o scădere cu 86,54%.

În cazul tuturor categoriilor de credite, indiferent de moneda în care au fost acordate (RON, EUR, USD) modificarea dobânzii nu s-a realizat în funcție de evoluția indicelui de referință financiar corespunzător, modificarea dobânzii fiind în general în sensul majorării în condițiile în care evoluția indicelui de referință financiar a fost în general descrescătoare, discrepanța fiind semnificativă în cazul creditelor acordate în valută (EUR, CHF).

Privind contractele de credit în care dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă, în funcție dobânda de referință a băncii, fără a se preciza care sunt factorii care determină modificarea acesteia, s-a realizat o analiză a evoluției dobânzii pentru același tip de credit, prin raportare la marja prevăzută inițial în contract, în vederea determinării dacă dobânda de referință a băncii a fost identică pentru toate contractele de același tip.

Analiza a avut în vedere toate contractele, din cele alese aleatoriu, în care dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă, în funcție dobânda de referință a băncii, cu

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

ANEXA nr. 1 LA PVCC SERIE ANPC NR. 1198546 din 07.06.2024

excepția contractelor în care împrumutatul a avut calitatea de salariat al băncii la data acordării creditului (contract nr. 321/3399682/ 15.03.2007 și nr. 200779301/12.10.2017) și a contractelor în care a intervenit conversia creditului într-o altă monedă până la data implementării O.U.G. nr. 50/2010 (contract nr. 2008500393 A/29.06.2009 și nr. 2192A /21 09.2006).

În cadrul analizei au fost avute în vedere următoarele date:

Nr. contract	Data contract	Tipul creditului	Moneda credit	Dobândă în luna sept. 2010 (implem. OUG nr. 50/2010)	Marjă stabilită inițial în contract	Dobândă de referință (rezultată prin scădere)
1	2	3	4	5	6	7 = 5-6
266pt	27.11.2006	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	EUR	6,50%	1,40%	5,10%
543/1	22.06.2007	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	EUR	7,99%	1,50%	6,49%
2008273510	07.05.2008	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	EUR	10,90%	1,20%	9,70%
2008756397	16.10.2008	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	EUR	10,40%	1,50%	8,90%
5983	23.10.2006	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	EUR	10,30%	1,40%	8,90%
940	27.09.2005	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	RON	16,50%	1,50%	15,00%
3268	06.10.2006	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	RON	17,20%	1,00%	16,20%
4417	18.10.2007	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	RON	18,20%	1,00%	17,20%
2008806824	27.10.2008	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	RON	14,90%	1,00%	13,90%
492	11.09.2007	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	RON	17,20%	1,00%	16,20%
200815989	14.02.2008	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	USD	11,45%	1,20%	10,25%
2008469217	30.06.2008	Credit de nevoi pers. cu ipoteca	USD	9,45%	1,20%	8,25%
8864	15.08.2007	Credit de trezorerie nenominaliza	EUR	11,40%	2,50%	8,90%
2008210383	07.04.2008	Credit de trezorerie nenominaliza	EUR	12,90%	3,00%	9,90%
x_2928	06.12.2005	Credit de trezorerie nenominaliza	RON	21,20%	2,00%	19,20%
4104	19.10.2007	Credit de trezorerie nenominaliza	RON	21,25%	2,05%	19,20%
2008456148	17.06.2008	Credit de trezorerie nenominaliza	RON	19,15%	2,05%	17,10%
6396	01.07.2008	Credit de trezorerie nenominaliza	RON	11,50%	0,00%	11,50%
5243_1	11.11.2005	Credit Imobiliar	EUR	10,80%	1,90%	8,90%
1162	22.09.2006	Credit Imobiliar	EUR	9,50%	1,90%	7,60%
616	22.11.2007	Credit Imobiliar	EUR	10,10%	1,20%	8,90%
2008225163b	15.05.2008	Credit Imobiliar	EUR	10,30%	1,20%	9,10%
2008803578	26.01.2009	Credit Imobiliar	EUR	10,30%	1,40%	8,90%
3942_4	18.08.2005	Credit Imobiliar	EUR	10,80%	1,90%	8,90%
2237/5187191	30.06.2006	Credit Imobiliar	EUR	12,80%	1,90%	10,90%
1028	24.04.2007	Credit Imobiliar	EUR	12,10%	1,20%	10,90%
2008230915	22.04.2008	Credit Imobiliar	EUR	9,50%	1,20%	8,30%
1333 F	19.06.2006	Credit Imobiliar	ROL	16,50%	2,50%	14,00%

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

*Lipsă martor**Nu este de față*

Coloana 7 reprezintă dobânda de referință rezultată din scăderea marjei prevăzută inițial în contract (col. 6) reprezintă dobânda în luna implementării din dobânda la data implementării O.U.G. nr. 50/2010 (col. 5).

În urma analizei au fost constatate următoarele:

- pentru creditele de nevoi personale cu ipotecă acordate în moneda EUR dobânda de referință nu are aceeași valoare, având valori cuprinse între 5,10% și 9,70%;

- pentru creditele de nevoi personale cu ipotecă acordate în moneda RON dobânda de referință nu are aceeași valoare, având valori cuprinse între 14,90% și 18,20%;

- pentru creditele de nevoi personale cu ipotecă acordate în moneda USD dobânda de referință nu are aceeași valoare, având valori cuprinse între 8,25% și 10,25%;

- pentru creditele de trezorerie nenominaliza acordate în moneda EUR dobânda de referință nu are aceeași valoare, având valori cuprinse între 11,40% și 12,90%;

- pentru creditele de trezorerie nenominaliza acordate în moneda RON dobânda de referință nu are aceeași valoare, având valori cuprinse între 11,50% și 21,25%;

- pentru creditele imobiliare acordate în moneda EUR dobânda de referință nu are aceeași valoare, având valori cuprinse între 7,60% și 10,90%;

Pentru creditul imobiliar acordat în moneda RON nu a fost ales aleatoriu decât un singur contract astfel încât nu poate fi realizată o comparație a dobânzilor de referință.

Pentru toate celelalte tipuri de credite, dobânda de referință, care se presupune că ar fi trebuit să fie aceeași pentru toate contractele de același tip, nu este identică, variază în intervalele de valori menționate, ceea ce reprezintă un argument suplimentar în favoarea faptului că evoluția dobânzii de referință, și implicit a dobânzilor creditelor acordate consumatorilor, s-a realizat într-un mod lipsit de transparentă și de obiectivitate.

Prin adresa nr. 47225/29.03.2024 banca a comunicat lista contractelor de credit încheiate în perioada ianuarie 2005 - decembrie 2008, *în derulare la data transmiterii invitației, declarate scadent anticipat sau executate silit*, în cadrul cărora dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă în funcție de "*dobânda de referință variabilă*" și nu în funcție de un indice de referință financiar prevăzut în contract.

Lista cuprinde un număr de 3202 contracte de credit, încheiate în perioada ianuarie 2005 – decembrie 2008, acordate în moneda RON, EUR și USD. Conform listei un număr de 2924 de contracte de credit erau în derulare la data trimiterii, pentru un număr de 245 de contracte a fost inițiată executarea silită.

Având în vedere majorarea dobânzii în contextul evoluției descrescătoare a indicilor financiari corespunzători, în contextul în care în cadrul contractelor de credite

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

dobânda a fost stabilită cu nerespectarea legislației specifice privind protecția consumatorilor ca fiind variabilă, fără a se preciza care sunt factorii care determină modificarea acesteia, pentru verificarea motivelor obiective de modificare a dobânzilor doar în sens crescător prin invitația nr. 313524/13.03.2024 au fost solicitate băncii documente din care să reiasă în mod clar și complet mecanismul/modul de calcul a valorii *dobânzii curente* și factorii care au determinat modificarea valorii acesteia în perioada 2004 – 2010 (până în luna implementării OUG nr. 50/2010), pentru toate tipurile de contracte de credit încheiate cu consumatorii, în cadrul cărora dobânda curentă nu a fost stabilită ca fiind variabilă în funcție de un indice de referință financiar.

Prin adresa nr. 50698/05.04.2024 banca a comunicat informații și principii cu privire la modul de formare a ratei interne de referință BCR.

În categoria dobânzilor de referință internă BCR sunt incluse:

- a) dobânda de referință variabilă – revizuită în funcție de evoluția pieței financiar bancare
- b) dobânda de referință revizuibilă semestrial – revizuită la fiecare 6 luni, la începutul lunilor aprilie și octombrie, în funcție de evoluția dobânzilor din piața financiar bancară;
- c) dobânda de referință administrată – ajustările privind nivelul ratei de dobândă corelate cu modificările mediilor lunare ale indicatorilor financiar;

Banca a comunicat următorii factori ca fiind cei care au fost avuți în vedere în stabilirea ratelor de dobândă de referință BCR:

1. rata de dobândă stabilită pe piața interbancară;
2. costurile cu rezerva minimă obligatorie
3. costurile cu lichiditatea

Ratele de dobândă stabilite pe piața interbancară reprezintă indicii financiari corespunzători monedei (Robor, Euribor) care au cunoscut o evoluție în general descrescătoare, cum a fost prezentat la punctul III.1, graficele privind evoluția indicilor transmise de către bancă sunt incomplete, acoperind doar perioada până în luna mai 2009, și nu până în luna septembrie, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, prezentând parțial evoluția în general descendentă a indicilor financiari până în luna septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, astfel încât este constatată netemeinicia invocării acestora ca factor care a influențat majorarea ratelor dobânzilor la creditele acordate consumatorilor.

Rezervele minime obligatorii sunt reglementate prin Regulamentul B.N.R. nr. 6/2002, reprezintă disponibilități bănești ale băncii, în lei și în valută, păstrate în conturi deschise la Banca Națională a României și se stabilesc de Banca Națională a României în funcție de obiectivele sale de politică monetară, rolul major al acestora fiind acela de a tempera expansiunea creditului în valută.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Conform art. 15 și 16 Regulamentul B.N.R. nr. 6/2002 Banca Națională a României remunerează băncilor privind rezervele minime obligatorii, rata dobânzii plătită de B.N.R. se situează cel puțin la nivelul ratei dobânzii medii la depunerile la vedere practicate de bănci.

Graficele privind rezervele minime obligatorii, în lei și valută, prezentate de bancă sunt incomplete, acoperind doar perioada până în luna mai 2009, și nu până în luna septembrie, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, prezentând parțial evoluția descendentă a valorilor rezervelor minime obligatorii.

În cadrul paginii 32 din documentul *intitulat "Ce poate și ce nu poate face o bancă centrală"*, publicat de Banca Națională a României (<https://www.bnr.ro/DocumentInformation.aspx?idInfoClass=6885&idDocument=14152&directLink=1>) este prezentată grafic evoluția ratelor de rezervă minimă obligatorie, atât pentru lei cât și pentru valută.

Conform graficului rezerva minima obligatorie în lei a fost constantă - 20% - în perioada iulie 2006 – iulie 2009, ulterior evoluția fiind descrescătoare până în luna septembrie 2010, astfel încât evoluția rezervelor minime obligatorie nu poate reprezenta argument pentru majorarea ratelor dobânzilor la creditele acordate consumatori.

Totodată, banca nu a prezentat documente din care să reiasă în mod complet și clar mecanismul prin care rezervele minime obligatorii au determinat evoluția ratelor dobânzilor la creditele acordate consumatorilor, astfel încât este constatată netemeinicia invocării acestora ca factor care a influențat majorarea ratelor dobânzilor la creditele acordate consumatori.

Costurile cu lichiditatea sunt prezentate ca fiind costurile suportate de bancă pentru a atrage resurse și sunt generate de cererea de lichidități de pe piață, pentru atragerea resurselor de pe piețele externe banca invocând adăugarea componentelor de risc de țară.

Conform concluziilor de la pag. 9-10 din studiul "*CDS and Government bonds spreads – How informative are they for financial stability analysis*" (www.bis.org/ifc/events/5ifcconf/mihai.pdf) publicat de Banca Reglementelor Internaționale (B.I.S.), realizat de personal specializat din cadrul Departamentului de Stabilitate Financiară din cadrul Băncii Naționale a României, în urma unui sondaj în cadrul căruia au trimis informații bănci care au o cotă de piață de peste 90% a activelor din sectorul bancar: nu există o legătură directă între spread-urile CDS și noua dobândă practică de bănci, volumul creditelor acordate populației legate de spread-urile CDS fiind foarte mic: 0,2% din totalul creditelor acordate consumatorilor.

CDS (Credit Default Swap), respectiv CDS 5 ani, "*Sovereign Credit Default Swap Romania 5 years*" reprezintă un instrument financiar derivat a cărei cotație exprimă riscul de țară, respectiv *sentimentul, încrederea investitorilor externi privind economia unei țări* astfel încât valoarea acestei cotații ține mai mult de percepția jucătorilor, nefiind neapărat fundamentată cum afirmă și economistul-șef al Raiffeisen Bank România, în

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

cadrul unui articol publicat de Ziarul Financiar în data de 30.03.2009 (<http://www.zf.ro/banci-si-asigurari/foarte-putina-transparenta-pe-piata-contractelor-cds-care-sunt-luate-in-considerare-si-la-imprumuturile-catre-romania-ce-sunt-de-fapt-contractele-cds-4108189>). Ținând seama de considerentele prezentate, în contextul în care, banca nu a prezentat documente din care să reiasă în mod complet și clar mecanismul prin care costurile cu lichiditate, reprezentată de componenta riscului de țară, au determinat evoluția ratelor dobânzilor la creditele acordate consumatorilor, este constatată netemeinicia invocării acestora ca factor care a influențat majorarea ratelor dobânzilor la creditele acordate consumatori.

Banca a transmis și 19 documente, reprezentând circulare emise în perioada 2005-2009 prin care au fost stabilite valorile dobânzilor, documente în cadrul cărora se realizează doar menționarea valorilor dobânzilor.

Având în vedere considerentele prezentate se constată că banca nu a transmis documente și informații din care să reiasă în mod clar și complet mecanismul în care aceștia au influențat variația dobânzii, respectiv mecanismul de modificare a dobânzii.

În contextul în care banca nu a transmis documente și informații din care să reiasă în mod clar și complet mecanismul în care aceștia au influențat variația dobânzii, respectiv mecanismul de modificare a dobânzii, prin folosirea în cadrul contractelor a sintagmelor "variabilă", "fluctuantă", "revizibilă semestrial", "dobânda de referință variabilă care se afișează la sediile BCR", "costul resurselor de creditare", "costul resursei de creditare" în descrierea mecanismului de modificare a dobânzii banca nu a îndeplinit obligatia legală de a informa consumatorii în mod complet, clar, precis, fără echivoc privind elementul esențial al unui contract de credit - dobânda - astfel încât consumatorul mediu informat și diligent să aibă reprezentarea, la momentul încheierii contractului, a întinderii obligației sale, precum și a întinderii dreptului corelativ al băncii de a modifica costurile creditului.

Din documentele și informațiile transmise nu se constată existența niciun element de natură obiectivă, independent de voința băncii, cu influență concretă în mecanismul de modificare a dobânzii care să poată fi verificată astfel încât nu este constatată dovada modificării obiective a dobânzii creditului, elementul esențial al unui contract de credit.

Lipsa dovezii modificării obiective a dobânzii este importantă în contextul în care în perioada cuprinsă între data încheierii contractelor de credit și luna septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, se constată modificarea semnificativă a valorii dobânzii, în sensul majorării acesteia, în contextul evoluției în general descrescătoare a indicilor financiari corespunzători.

Banca a modificat dobânzile doar în sens crescător, indiferent de evoluția indicilor de referință financiari, dar nu și în sens descrescător atunci când evoluția acestora a cunoscut o scădere continuă, or în acest caz, ținând seama de faptul că orice prevedere contractuală este prevăzută în sensul aplicării ei, este evident că consumatorul și-a

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

exprimat acordul de voință pentru încheierea unui contract de credit în care dobânda este *variabilă* în funcție de evoluția pieței financiare, modificându-se atât în sens crescător cât și în sens descrescător, și nu pentru modificarea dobânzii doar în sens crescător, indiferent de evoluția pieței financiare, și doar în funcția de decizia subiectivă a furnizorului de servicii financiare.

Prin necircumstanțierea în nici un mod și prin neindicarea niciunui criteriu prin care să se definească în mod *complet, clar, precis și fără echivoc*, care sunt cazurile și factorii ce determină modificarea dobânzii, cu nerespectarea legislației specifice privind protecția consumatorilor menționată la punctul II.1, consumatorii nu au fost informați în mod *complet, clar, precis și fără echivoc* privind caracteristica esențială a contractului de credit și au fost puși imposibilitatea de a *înțelege în special prestațiile la care aceștia se obligă potrivit contractului încheiat* și au fost obligați pe perioada derulării creditului la plata unor sume de bani reprezentând dobânzi stabilite într-un mod lipsit de transparentă și de obiectivitate.

Omisiunea băncii de a informa consumatorul asupra modului în care este stabilită dobânda și a factorilor ce determină evoluția acesteia, constituie o încălcare a legislației specifice privind protecția consumatorilor ce are drept consecință angajarea consumatorului, din punct de vedere juridic, plecând de la o imagine neclară a întinderii drepturilor și obligațiilor asumate, și obligarea consumatorului să se supună unor condiții contractuale despre care nu a avut posibilitatea reală să ia cunoștință la data semnării contractului astfel încât acesta s-a aflat *în imposibilitatea de a cunoaște și anticipa mărimea obligației sale.*

Având în vedere prevederile Legii nr. 58/1998, vechiul act normativ care reglementa activitatea bancară, în contextul eforturilor depuse pe linia implementării standardelor europene în materie de transparentă, și Banca Națională a României a transmis instituțiilor de credit din România (conform https://www.bancherul.ro/stire.php?id_stire=17598&titlu=bnr-a-impus-inca-din-2004-dobanzi-transparente-in-contractele-de-credit-ale-bancilor,-cerinta-nerespectata-de-unele-dintre-ele), prin adresa nr. 75/23.01.2004, hotărârea Comitetului de Supraveghere al Băncii Naționale a României, privind obligativitatea instituțiilor de credite începând cu data 01.04.2004 de a prezenta în cuprinsul tuturor contractelor încheiate cu clientela non-financiară modalitatea de calcul utilizată pentru determinarea dobânzii aferente produselor/serviciilor bancare care fac obiectul acestor contracte, cu explicitarea conținutului variabilelor care compun formulele în cauză.

În condițiile în care banca nu a transmis documente și informații din care să reiasă în mod clar și complet mecanismul în care aceștia au influențat variația dobânzii, respectiv mecanismul de modificare a dobânzii, singurul factor obiectiv, independent de voința băncii, care poate fi considerat că a determinat modificarea dobânzii, și a cărei evoluție poate fi verificată atât de către consumatori, cât și de către Autoritate, este indicele financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

În perioada cuprinsă între data încheierii contractelor de credit și luna implementării O.U.G. nr. 50/2010 valoarea dobânzii a cunoscut în general o evoluție doar în sens crescător iar valoarea dobânzii din luna septembrie 2010 este cea care a fost luată în calcul de bancă la implementarea O.U.G. nr. 50/2010.

Implementarea O.U.G. nr. 50/2010 în luna septembrie 2010, mai exact a prevederilor art. 37, care reglementa raportarea dobânzii variabile la fluctuațiile indicilor de referință, s-a realizat prin scăderea din valoarea dobânzii, în vigoare în luna anterioară implementării, a valorii indicelui financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, rezultând astfel o marjă fixă pe întreaga perioadă rămasă de derulare a creditului.

Implementarea O.U.G. nr. 50/2010 în luna septembrie 2010 a fost realizată în modalitatea menționată anterior pentru toate creditele în cadrul cărora dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă, dar nu în funcție de un indice de referință financiar prevăzut în contract, cu excepția contractelor pentru care au fost încheiate acte adiționale începând cu anul 2009, pentru care dobânda a fost stabilită deja în cadrul actelor adiționale ca fiind variabilă în funcție de un indice de referință financiar având în vedere prevederile art. 9³, lit. e) din O.U.G. nr. 174/2008.

În special pentru creditele în valută (EUR, USD) valoarea mică a indicelui financiar corespunzător (Euribor la 6 luni în ultima zi din luna anterioară implementării O.U.G. nr. 50/2010 a avut valoarea 1,1472 iar Libor USD la 3 luni a avut valoarea 0,3625) a determinat stabilirea unei marje a băncii cu valoare mare.

Modificarea dobânzii doar în sens crescător în perioada cuprinsă între data încheierii contractelor de credit și luna septembrie 2010, sau luna încheierii primului act adițional încheiat începând cu anul 2009, în condițiile în care evoluția indicilor financiari a avut o tendință în general descrescătoare, a avut ca rezultat o marjă fixă a băncii mai mare și implicit o valoare procentuală a dobânzii mai mare decât cea care ar fi trebuit luată în calcul dacă evoluția dobânzii ar fi fost determinată de evoluția indicelui financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, singurul factor obiectiv comparativ cu care s-a putut verifica evoluția dobânzii.

Valoarea procentuală a dobânzii mai mare este cea care a determinat plata de către consumatori a unor dobânzi în cuantum mai mare și un ritm mai lent de plată a creditului (principalului), respectiv înregistrarea în continuare a unui sold majorat al acestuia.

Valoarea procentuală a dobânzii mai mare este cea care a determinat valoarea mai mare a marjei fixe a băncii din cadrul formulei dobânzii pentru întreaga perioadă ulterioară de derulare a creditului, fapt care are ca rezultat plata ulterioară de către consumatori, în fiecare lună, atât a unui cuantum al dobânzii mai mare, cât și înregistrarea unui sold mai mare al principalului sau al datoriei mai mare, decât cel care ar fi fost plătit sau care ar fi fost înregistrat dacă evoluția dobânzii ar fi fost determinată de evoluția indicelui financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul,

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

astfel încât cu fiecare percepere a ratei dobânzii astfel majorate sau cu fiecare plată a datoriei rezultate în urma unei rate a dobânzii majorate sunt afectate interesele economice ale consumatorilor.

Plata unor dobânzi în cuantum mai mare se realizează de către consumatori până la ajungerea la termen a creditului sau până la plata integrală anticipată a creditului sau până la stingerea datoriei.

Totodată, având în vedere modalitatea de calcul a anuității (ratei lunare) perceperea unei dobânzi mai mari în prima perioadă a creditului, în care cota dobânzii în cadrul ratei lunare este mult mai mare decât cota principalului, a determinat plata de către consumatori a unor sume corespunzătoare mult mai mari, banca a modificat dobânzile, cu nerespectarea legislației specifice protecției consumatorilor, doar în sens crescător în prima perioadă de derulare a creditelor, perioadă în care impactul dobânzii asupra cuantumului anuității (ratei lunare) este cel mai mare.

În perioada cuprinsă între data încheierii contractelor de credit și luna septembrie 2010 consumatorii au fost obligați, cu nerespectarea legislației specifice protecției consumatorilor, la plata unor sume de bani reprezentând dobânzi care au fost stabilite într-un mod lipsit de transparentă și de obiectivitate, care are efect și în prezent prin calcularea unor dobânzi și plata de către consumatori a unor dobânzi în cuantum mai mare, respectiv majorarea costului total al creditului și înregistrarea unui sold al principalului sau al datoriei mai mare decât cele rezultate din determinarea dobânzii în funcție de indicele de referință corespunzător monedei în care a fost acordat creditului, afectându-se astfel interesele economice ale consumatorilor.

Conform prevederilor art. 7, lit. c), liniuța a 2-a din O.G. nr. 21/1992, privind proecția consumatorilor, prestatorii de servicii au obligația *să presteze numai servicii care nu afectează viața, sănătatea sau securitatea consumatorilor ori interesele economice ale acestora.*

Având în vedere considerentele prezentate prin acordarea de credite în cadrul cărora dobânda nu a fost stabilită ca fiind variabilă într-un mod complet, clar, precis și fără echivoc, cu nerespectarea legislației specifice privind protecția consumatorilor, iar singurul factor obiectiv pentru care a putut fi realizată verificarea – indicele financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul – a cunoscut o evoluție în general descrescătoare, dar dobânzile au cunoscut în perioada de la data acordării creditului și până în luna septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, în general doar o evoluție în sensul majorării, astfel încât și în prezent dobânda este calculată dintr-un indice de referință financiar și o marjă a băncii majorată, iar soldul creditului/datoriei este majorat, se constată prestarea de servicii prin care sunt afectate interesele economice ale consumatorilor, cu nerespectarea art. 7, lit. c), liniuța a 2-a din O.G. nr. 21/1992.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

III.2 Din contractele de credit alese aleatoriu pentru următoarele contracte de credite ipotecare, care intră sub incidența Legii nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, s-a constatat perceperea unui comision de gestiune sau de administrare, astfel:

Nr. contract	Data contract	Moneda	Valoarea creditului	Comision de gestiune/ administrare	Valoare comision
2047_6	06.12.2004	USD	32957	gestiune	1,75% din val. credit
x_1015/612	17.06.2005	ROL	61050	gestiune	1,75% din val. credit
1 / 3146/23030	18.10.2006	EUR	63500	administrare	0,05% din val. credit, lunar
6347/ 3683	14.04.2006	ROL	40000	administrare	0,05% din val. credit, lunar
BO67	26.10.2007	EUR	35000	administrare	0,05% din val. credit, lunar
F1296	03.08.2007	ROL	77296	administrare	0,05% din val. credit, lunar
180	05.08.2008	ROL	105487	administrare	0,05% din val. credit, lunar
2008713935	17.07.2009	EUR	50000	administrare	0,05% din val. credit, lunar
x_881/ 247F	02.08.2004	USD	12000	gestiune	1,5% din val. credit
1939	08.08.2006	ROL	33000	administrare	0,05% din val. credit, lunar
1103/09.11.2007	28.11.2007	EUR	140865	administrare	0,05% din val. credit, lunar
200872702	31.03.2008	EUR	61000	administrare	0,05% din val. credit, lunar

Din toate contractele de credit ipotecare, care intră sub incidența Legii nr. 190/1999, în cazul unui singur contract (nr. 20091157820/25.05.2009), încheiat după anul 2008, nu s-a constatat perceperea unui comision de gestionare sau de administrare.

Conform art. 2, lit. c) din Legii nr. 190/1999 creditul ipotecar pentru investiții imobiliare este definit ca fiind creditul acordat cu îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

1. este acordat în scopul efectuării de investiții imobiliare cu destinație locativă sau cu altă destinație decât cea locativă ori în scopul rambursării unui credit ipotecar pentru investiții imobiliare contractat anterior;
2. acordarea creditului este garantată cel puțin cu ipoteca asupra imobilului care face obiectul investiției imobiliare pentru finanțarea căreia se acordă creditul, respectiv cu ipoteca asupra imobilului obiect al investiției imobiliare pentru finanțarea căreia a fost anterior acordat un credit ipotecar pentru investiții imobiliare, a cărui rambursare urmează a fi astfel finanțată.

În afara contractelor de credit ipotecare banca a mai acordat consumatorilor și credite imobiliare, categorie de credite distinctă față de creditele ipotecare, fiind credite care nu au fost acordate în temeiul Legii nr. 190/1999.

În cadrul contractelor comisioanele de gestionare sau de administrare sunt prevăzute sub formă procentuală din valoarea creditului acordat. Comisionul de

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

gestiune este 5% sau 1,75% din valoarea creditului acordat, și a fost perceput în luna acordării creditului, iar comisionul de administrare este 0,05% din valoarea creditului, și a fost perceput lunar.

În cazul contractelor în cadrul cărora au fost percepute comisioane de administrare au mai fost percepute și comisioane de acordare între 1,3% și 2,75% din valoarea creditului.

În cazul contractelor în cadrul cărora au fost percepute comisioane de administrare, pentru unele contracte (nr. 2047_6/06.12.2004, nr. x_1015/612/17.06.2005 și nr. 477_7/28.02.2005) au fost percepute și comisioane de evaluare (785 lei) sau comisioane de analiză a documentație de credit (70 euro).

Conform prevederilor art. 15 din Legea nr. 190/1999, în forma în vigoare la data încheierii contractului: "*în sarcina împrumutatului vor fi puse numai cheltuielile aferente întocmirii documentației de credit și constituirii ipotecii și altor garanții, după caz*".

Folosirea adverbului exclusiv „numa” indică în mod clar că asemenea cheltuieli trebuie să se raporteze exclusiv la acele cheltuieli generate de procesarea documentației de credit.

Comisioanele de acordare credit, de analiză a documentație de credit sau de evaluare au fost percepute de către bancă pentru verificarea și analiza documentelor care fac parte din dosarele de credit în scopul evaluării încadrării în condițiile băncii privitoare la gradul de îndatorare și posibilitatea de rambursare a creditelor, verificarea și analiza documentelor de proprietate pentru constituirea garanțiilor imobiliare, pregătirea și redactarea contractelor de credit și de garanție, astfel încât reprezintă *cheltuieli aferente întocmirii documentației de credit și constituirii ipotecii și altor garanții, după caz*, care sunt prevăzute a fi puse în sarcina împrumutatului conform prevederilor art. 15 din Legea nr. 190/1999.

Dar, comisioanele de gestiune sau de administrare a creditului reprezintă în fapt cheltuielile realizate de către bancă cu activitatea de administrare a creditului, cheltuieli care nu se regăsesc printre cheltuielile care sunt reglementate prin art. 15 din Legea nr. 190/1999, ca fiind cheltuielile care pot fi puse în sarcina împrumutatului.

Prin comisioanele de gestiune/administrare au fost puse în sarcina consumatorilor, în calitate de împrumutați, costurile băncii aferente activității de administrare în scopul monitorizării, înregistrării, efectuării de operațiuni de către bancă în scopul utilizării/rambursării creditului, precum: efectuarea de operațiuni de mentenanță a contului de credit, actualizarea lunară a informațiilor, administrarea graficului de rambursare și alte operațiuni aferente activității de monitorizare a creditului, activități care nu se regăsesc în categoriile de activități prevăzute de art. 15 din Legea nr. 190/1999 pentru care cheltuielile pot fi puse în sarcina împrumutaților.

Prin exprimarea comisioanelor de gestiune/administrare sub formă procentuală din valoarea creditului sau soldului creditului se deduce faptul că banca nu s-a raportat

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

la cheltuielile suportate cu ocazia procesării documentației de credit, ci doar la valoarea creditului sau soldului creditului, prin urma cu nerespectarea explicită a prevederilor art. 15 din Legea nr. 190/1999.

Invocarea prevederilor art. 36 alin. (3) din OUG nr. 50/2010, modificat prin art. 15 din Legea nr. 288/2010, conform cărora „*comisionul de administrare se percepe pentru monitorizarea/inregistrarea/efectuarea de operațiuni de către creditor în scopul utilizării/rambursării creditului acordat consumatorului. În cazul în care acest comision se calculează ca procent acesta va fi aplicat la soldul curent al creditului*”, nu poate fi acceptat ca argument în perceperea comisionului de gestionare/de administrare din următoarele considerente:

Conform art. 91 din O.U.G. nr. 50/2010, în forma inițială, la data intrării în vigoare, 21.06.2010: *De la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, prevederile Legii nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, cu modificările și completările ulterioare, se aplică numai contractelor încheiate cu persoane juridice, cu excepția art. 11 și 12, art. 13 alin. (2), art. 18 și 19 care se aplică și contractelor încheiate cu consumatori persoane fizice.*

Prevederile art. 91 din O.U.G. nr. 50/2010 au fost modificate în decembrie 2010 prin Legea nr. 288/2010 în următoarea formă: „*De la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, prevederile Legii nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, cu modificările și completările ulterioare, se aplică numai contractelor încheiate cu persoane juridice, cu excepția art. 1, art. 2 lit. a)- g), art. 3-5, 10-12, art. 13 alin. (2), art. 16-25, 27-28 și 33-34, care se aplică și contractelor încheiate cu consumatori persoane fizice*” susținând că *intenția legiuitorului a fost ca principiile protecției consumatorului aplicabile acestui tip de credite să fie cele din OUG 50/2010, odată cu aprobarea sa.*

În ambele forme în cadrul art. 91 din O.U.G. nr. 50/2010 prevederile art. 15 din Legea nr. 190/1999, nu sunt menționate ca fiind aplicabile și contractelor contractelor încheiate cu consumatori persoane fizice, în condițiile în care prin prevederile art. 36, alin. (1) și (3) din O.U.G. nr. 50/2010 se reglementează perceperea comisionului de administrare, pentru monitorizarea/inregistrarea/efectuarea de operațiuni de către creditor în scopul utilizării/rambursării creditului acordat consumatorului, ca fiind unul din comisioanele care pot fi percepute de către bancă, iar prin O.U.G. nr. 50/2010 a fost modificată și Legea nr. 190/1999 prin introducerea definiției costului total al creditului pentru împrumutat, la art. 2, lit. h), cu menționarea pe lângă dobândă și a comisioanelor, taxelor și orice alt tip de costuri pe care trebuie să le suporte împrumutatul în legătură cu contractul de credit și care sunt cunoscute de către creditor iar la art. 9, lit. c) este prevăzută informarea obligatorie a împrumutatului privind costul total al creditului.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Dar în cadrul prevederilor art. 91 din O.U.G. nr. 50/2010 se menționează în mod expres că aceste prevederi se aplică de la data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010, respectiv de la data 21.06.2010.

Totodată, conform art. 95 din O.U.G. nr. 50/2010, introdus prin Legea nr. 288/2010, prevederile prezentei ordonanțe de urgență nu se aplică contractelor în curs de derulare la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, cu excepția dispozițiilor art. 37¹, ale art. 66-69, or, contractul de credit încheiat cu petenta a fost încheiat în data de 12.09.2007, fiind în vigoare la data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 50/2010, astfel încât prevederile O.U.G. nr. 50/2010 nu se aplică contractelor de credit ipotecare încheiate de către petent, cu excepția prevederilor legale menționate.

Banca are obligația de a respecta prevederile art. 15 din Legea nr. 190/1999, în forma în vigoare la data încheierii contractelor, prin care se legiferează în mod expres cheltuielile care pot fi puse în sarcina împrumutatului, or, prin perceperea unui comision de gestiune/administrare, cheltuielile realizate de către bancă pentru administrarea creditului, sunt puse în sarcina împrumutatului, care are obligația de a le plăti, contrar prevederilor legale menționate.

Comisioanele de administrare lunare sunt percepute și în ultima lună (octombrie 2023) pentru care au fost transmise extrasele de cont curent și de credit în cadrul tematicii. În cazul a două contracte (nr. 1939/08.08.2006, nr. 200872702/31.03.2008) comisionul de administrare a fost perceput până la data declarării scadenței anticipate, în cazul unui contract (nr. 2008713935/07.07.2009) comisionul de administrare a fost eliminat prin act adițional (începând cu luna septembrie 2015) iar în cazul unui contract (nr. 1103/09.11.2007/ 28.11.2007) comisionul de administrare nu a fost perceput deloc, deși este prevăzut în contract.

Conform prevederilor art. 7, lit. c), liniuța a 2-a din O.G. nr. 21/1992, privind protecția consumatorilor, prestatorii de servicii au obligația să presteze numai servicii care nu afectează viața, sănătatea sau securitatea consumatorilor ori interesele economice ale acestora.

Prin perceperea comisioanelor de gestionare sau de administrare a creditului, cu nerespectarea prevederilor Legii nr. 190/1999, s-a creat un prejudiciu consumatorilor reprezentat de valoarea totală a comisioanelor menționate plătite pe întreaga perioadă de derulare a contractelor sau până la data la care aceste comisioane au fost eliminate prin acte adiționale, fiind înregistrat astfel un cost total al creditului mai mare decât cel prevăzut de lege, afectându-se astfel interesele economice ale consumatorilor.

Totodată, sumele de bani achitate de către consumatori pentru plata comisionului de gestiune/administrare, perceput cu nerespectarea Legii nr. 190/1999, puteau fi folosite de către consumatori pentru rambursarea anticipată parțială a creditului caz în care costul creditului s-ar fi diminuat.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Având în vedere considerentele prezentate prin perceperea de comisioane de gestionare/administrare cu nerespectarea art. 15 din Legea nr. 190/1999, astfel încât și în prezent se înregistrează un cost total al creditului și un sold al creditului/datoriei majorate, se constată prestarea de servicii prin care sunt afectate interesele economice ale consumatorilor, cu nerespectarea art. 7, lit. c), liniuta a 2-a din O.G. nr. 21/1992.

III.3 Din contractele de credit alese aleatoriu pentru următoarele contracte de credite ipotecare, care intră sub incidența Legii nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, s-a constatat stabilirea dobânzii ca fiind variabilă: nr. 496 p/27.05.2004, nr. 631 PF_1 și nr. 477_7/28.02.2005.

Conform art. 14, lit. a) din Legea nr. 190/1999: „În cazul în care prin contractul de credit ipotecar s-a stabilit ca rata dobânzii să fie variabilă, se vor aplica următoarele reguli: variația ratei dobânzii trebuie să fie legată de fluctuațiile unui indice de referință menționat în contract”.

În cadrul contractelor dobânda este reglementată astfel:

- contract nr. 496 p/27.05.2004: Art. 5 – *„La data încheierii prezentului contract dobânda curentă este de 9,5% pe an și este variabilă”.* În Condițiile generale de creditare, anexă la contract, la art. 2.6 se prevede că pe parcursul derulării creditului banca poate modifica dobânda în funcție de costul resurselor de creditare.

- contract nr. 631 PF_1/30.03.2005: Art. 5 – *„La data încheierii prezentului contract dobânda curentă este de 9,5% pe an și este variabilă”.* Dobânda curentă include o marjă de risc client de 0 p.p.”. În Condițiile generale de creditare, anexă la contract, la art. 2.7 se prevede că pe parcursul derulării creditului banca poate modifica dobânda în funcție de costul resurselor de creditare.

- contract nr. 477_7/28.02.2005: Art. 5 – *„La data încheierii prezentului contract dobânda curentă este de 9,5% pe an și este variabilă”.* În Condițiile generale de creditare, anexă la contract, la art. 210a se prevede că pe parcursul derulării creditului banca poate modifica dobânda în funcție de costul resurselor de creditare.

În toate cele trei contracte deși dobânda a fost stabilită ca fiind variabilă variația acesteia nu este legată de fluctuațiile unui indice de referință menționat în contract conform prevederilor art. 14, lit. a) din Legea nr. 190/1999.

Pentru toate cele trei contracte de credite valoarea dobânzii curente a rămas constantă până în luna septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, în condițiile în care evoluția indicelui financiar corespunzător (Euribor) a cunoscut o continuă scădere (conform evoluție prezentată la punctul III.1) până în luna septembrie 2010, luna implementării O.U.G. nr. 50/2010.

Doar și având în vedere considerentele prezentate la punctele III.2, în cazul creditelor ipotecare care intră sub incidența Legii nr. 190/1999, dobânda variabilă trebuia stabilită în cadrul contractului într-un mod complet, corect, precis, cu exactitate,

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

fără echivoc, cu atât mai mult având în vedere prevederea expresă de la art. 14, lit. a) din Legea nr. 190/1999.

În cadrul contractelor consumatorii au fost obligați în perioada de la data încheierii contractului și până în anul 2010 (luna implementării OUG nr. 50/2010) la plata unor sume de bani reprezentând dobânzi care au fost stabilite cu încălcarea art. 14, lit. a) din Legea nr. 190/1999.

Deabia în urma implementării O.U.G. nr. 50/2010 dobânda a fost legată de un indice referință menționat în contract, or, conform art. 14, lit. a) din Legea nr. 190/1999 acest lucru trebuia realizat pe întreaga perioadă de derulare a creditului, încă de la momentul acordării creditului.

Implementarea O.U.G. nr. 50/2010 în luna septembrie 2010, mai exact a prevederilor art. 37, care reglementa raportarea dobânzii variabile la fluctuațiile indicilor de referință, s-a realizat prin scăderea din valoarea dobânzii, în vigoare în luna anterioară implementării, a valorii indicelui financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, rezultând astfel o marjă fixă pe întreaga perioadă rămasă de derulare a creditului.

Având în vedere valoarea mică a indicelui financiar corespunzător (Euribor) din luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, marja fixă a băncii, obținută prin scăderea valorii dobânzii din luna implementării O.U.G. nr. 50/2010, a avut ca rezultat o marjă fixă a băncii mai mare și implicit o valoare procentuală a dobânzii mai mare decât cea care ar fi trebuit luată în calcul dacă evoluția dobânzii ar fi fost legată de variația unui indice de referință prevăzut în contract, conform art. 14, lit. a) din Legea nr. 190/1999.

Valoarea procentuală a dobânzii mai mare este cea care a determinat valoarea mai mare a marjei fixe a băncii din cadrul formulei dobânzii pentru întreaga perioadă ulterioară de derulare a creditului, fapt care are ca rezultat plata ulterioară de către consumatori, în fiecare lună, atât a unui quantum al dobânzii mai mare, cât și înregistrarea unui sold mai mare al principalului sau al datoriei mai mare, decât cel care ar fi fost plătit sau care ar fi fost înregistrat dacă evoluția dobânzii ar fi fost determinată de evoluția indicelui financiar corespunzător monedei în care a fost acordat creditul.

În perioada cuprinsă între data încheierii contractelor de credit și luna septembrie 2010 consumatorii au fost obligați la plata unor sume de bani reprezentând dobânzi care au fost stabilite cu nerespectarea prevederilor art. 14, lit. a) din Legea nr. 190/1999, care are efect și în prezent prin calcularea unor dobânzi și plata de către consumatori a unor dobânzi în quantum mai mare, respectiv majorarea costului total al creditului și înregistrarea unui sold al principalului sau al datoriei mai mare decât cele rezultate din determinarea dobânzii în funcție de indicele de referință corespunzător monedei în care a fost acordat creditului, afectându-se astfel interesele economice ale consumatorilor, cu nerespectarea art. 7, lit. c), liniuța a 2-a din O.G. nr. 21/1992.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Având în vedere considerentele prezentate la punctele III.1, III.2 și III.3 se constată prestarea de servicii prin care sunt afectate interesele economice ale încălcându-se astfel prevederile art. 7, lit. c), liniuța a 2-a din O.G. nr. 21/1992, privind protecția consumatorilor, și se sancționează prin prevederile art. 50, alin. (1), lit. a) din O.G. nr. 21/1992, cu amendă contravențională în valoare de 30.000 lei.

În condițiile în care nerespectarea prevederilor legale a fost constatată în cadrul unor contracte de credit alese aleatoriu se deduce că nerespectarea prevederilor se realizează pentru portofolii de contracte de credit.

IV. Fapta contravențională privind afectarea gravă și în mod repetat a intereselor economice ale unuia sau mai multor consumatori

Conform art. 51, alin. (3) din O.G. nr. 21/1992, privind protecția consumatorilor: *"Nerespectarea dispozițiilor legale privind protecția consumatorilor care, potrivit art. 50, constituie contravenție, dacă fapta a avut ca urmare afectarea gravă și în mod repetat a intereselor economice ale unuia sau mai multor consumatori, se sancționează cu amendă contravențională de la 5.000 lei la 25.000 lei".*

Având în vedere fapta contravențională prevăzută la punctul III prin care banca a prestat servicii financiare prin care au fost afectate în mod grav și repetat interesele economice a mai multor consumatori (un număr estimat la peste 3200 consumatori), prin nerespectarea dispozițiilor art. 7, lit. c), liniuța a 2-a din O.G. nr. 21/1992, se constată fapta contravențională prevăzută de art. 51, alin. (3) din O.G. nr. 21/1992 și se sancționează prin aceleași prevederi legale cu amendă contravențională în valoare de 20.000 lei.

V. Fapta contravențională privind majorarea comisioanelor

Din contractele de credit alese aleatoriu pentru următoarele contracte de credite s-a constatat majorarea valorii comisionului de administrare prin includerea valorii comisionului de urmărire riscuri:

Nr. contract	Data contract	Tipul creditului	Moneda credit	Perioada credit (luni)	Valoarea creditului
8864	15.08.2007	Credit de trezorerie nenominaliza	EUR	120	15000
4104	19.10.2007	Credit de trezorerie nenominaliza	RON	120	50000
2008456148	17.06.2008	Credit de trezorerie nenominaliza	ROL	120	59771
2008210383	07.04.2008	Credit de trezorerie nenominaliza	EUR	120	12000
2008500393	23.06.2008	Credit de trezorerie nenominaliza	RON	120	20190

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

În cadrul contractelor este prevăzută perceperea următoarelor comisioane astfel:

- contract nr. 8864/15.08.2007 – comision de administrare: 7,50 EUR/lună - 0,05% din valoarea creditului acordat (art. 8, lit. c); comision de urmărire riscuri: 42 EUR/lună - 0,28% din valoarea creditului (art. 8, lit. f);
- contract nr. 4104/19.10.2007 – comision de administrare: 25 lei/lună - 0,05% din valoarea creditului acordat (art. 9, lit. c); comision de urmărire riscuri: 115 lei/lună 0,23% din valoarea creditului (art. 9, lit. f);
- contract nr. 2008456148/17.06.2008 – comision de administrare: 29,89 lei/lună - 0,05% din valoarea creditului acordat (art. 9, lit. b); comision de urmărire riscuri: 101,61 lei/lună - 0,17% din valoarea creditului (art. 9, lit. e);
- contract nr. 2008210383/07.04.2008 – comision de administrare: 6 EUR/lună - 0,05% din valoarea creditului acordat (art. 9, lit. c); comision de urmărire riscuri: 33,60 EUR/lună - 0,28% din valoarea creditului (art. 9, lit. f);
- contract nr. 2008500393/23.06.2008 – comision de administrare: 10,10 lei/lună - 0,05% din valoarea creditului acordat (art. 9, lit. b); comision de urmărire riscuri: 34,32 lei/lună - 0,17% din valoarea creditului (art. 9, lit. e); prin actul adițional nr. 2008500393/29.06.2009 s-a realizat conversia creditului din lei în euro, art. 9 din contract fiind modificat prin stabilirea următoarelor comisioane: comision de administrare 2,43 EUR, comision de urmărire riscuri 8,24 EUR;

Prin actul adițional de implementare a O.U.G. nr. 50/2010 din luna septembrie 2010 s-a realizat majorarea comisionului de administrare prin includerea valorii comisionului de urmărire riscuri, respectiv prin însumarea celor două comisioane, astfel:

- contract nr. 8864/15.08.2007: comisionul lunar de administrare s-a majorat de la 7,50 EUR/lună la 49,50 EUR/lună (art. 7, lit. a) din actul adițional);
- contract nr. 4104/19.10.2007: comisionul lunar de administrare s-a majorat de la 24 lei/lună la 140 lei/lună (art. 7, lit. a) din actul adițional);
- contract nr. 2008456148/17.06.2008: comisionul lunar de administrare s-a majorat de la 29,89 lei/lună la 131,50 lei/lună (art. 7, lit. a) din actul adițional);
- contract nr. 2008210383/07.04.2008: comisionul lunar de administrare s-a majorat de la 6 EUR/lună la 39,60 EUR/lună (art. 7, lit. a) din actul adițional);
- contract nr. 2008500393/23.06.2008: comisionul lunar de administrare s-a majorat de la 2,43 EUR/lună la 10,67 EUR /lună (art. 6, lit. a) din actul adițional);

Conform art. 36 din O.U.G. nr. 50/2010, în forma inițială: „*Pentru creditul acordat, creditorul poate percepe numai: comision de analiză dosar, comision de administrare credit sau comision de administrare cont curent, compensație în cazul rambursării anticipate, costuri aferente asigurărilor, după caz, penalități, precum și un comision unic pentru servicii prestate la cererea consumatorilor*”.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Deși comisionul de urmărire riscuri nu se regăsește în comisiunile prevăzute în mod expres a fi percepute în cadrul art. 36 din O.U.G. nr. 50/2010, prin actele adiționale de aliniere la O.U.G. nr. 50/2010, pentru contracte menționate, banca a continuat să perceapă valoarea acestui comision prin includerea valorii acestui comision în valoarea comisionului de administrare, respectiv prin majorea comisionului de administrare credit.

Totodată, din analiza întregii documentații transmise nu reiese în mod clar în ce constă activitatea prestată de bancă de urmărire riscuri și cu ce se diferențiază de activitatea de administrare pentru care banca percepe deja comision de administrare.

Conform art. 9³, lit. e), punctul 1 din O.G. nr. 21/1992: *„se interzice majorarea comisiunilor, taxelor, tarifelor, spezelor bancare sau a oricăror altor costuri menționate în contract”*.

Prin majorarea comisionului de administrare credit începând cu luna încheierii actelor adiționale de aliniere la O.U.G. nr. 50/2010 se constată nerespectarea prevederilor art. 9³, lit. e), punctul 1 din O.G. nr. 21/1992.

Majorarea comisionului de administrare determină majorarea costului creditului pe întreaga perioadă ulterioară de derulare a creditului iar soldul creditului/datoriei este majorat în prezent, comisionul de administrare majorat fiind perceput și în ultima lună pentru care banca a transmis extrase de cont în cadrul tematicii.

Având în vedere considerentele prezentate se constată nerespectarea prevederilor art. 9³, lit. e), punctul 1 din O.G. nr. 21/1992 și se sancționează prin prevederile art. 50, alin. (1), lit. e) din O.G. nr. 21/1992 cu amendă contravențională în valoare de 50.000 lei.

În condițiile în care nerespectarea prevederilor legale a fost constatată în cadrul unor contracte de credit alese aleatoriu se deduce că nerespectarea prevederilor se realizează pentru un portofoliu de contracte de credit.

VI. Privind caracterul continuu al contravențiilor constatate

Conform art. 13 din OG nr. 2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor: *“(1) Aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei. (2) În cazul contravențiilor continue, termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data încetării săvârșirii faptei. Contravenția este continuă în situația în care încălcarea obligației legale durează în timp.”*

Potrivit doctrinei de specialitate, din punct de vedere al formei unității naturale contravenționale, contravenția poate fi sub forma contravenției simple instantanee sau sub forma contravenției continue. Contravenția simplă este acea formă a unității

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

naturale de contravenție care constă în efectuarea unei singure acțiuni (inacțiuni) instantanee ce produce un singur rezultat în baza unei decizii delictuale unice.

Deși la prima vedere s-ar părea că durata în timp este criteriul care delimitează contravenția simplă instantanee de contravenția continuă, totuși elementul care diferențiază cele două specii de unitate naturală contravențională nu este durata, deoarece ambele forme presupun un consum temporal. În cazul contravenției simple, derularea elementului material al acesteia este stopată în momentul în care a survenit rezultatul, în timp ce, în cazul contravențiilor continue, elementul material se prelungește, din punct de vedere temporal, și după clipa ivirii rezultatului.

Contravenția continuă este definită ca fiind acea formă a unității naturale contravenționale care constă în *prelungirea în timp a elementului material (acțiunii sau inacțiunii) și a procesului de producere a rezultatului, până la un moment viitor consumării*, când activitatea contravențională este oprită datorită unei energii contrare celei care a declanșat activitatea.

Contravenția continuă este una dintre formele unității contravenționale, care cunoaște o evoluție temporală, datorită extensiei în timp a acțiunii sau inacțiunii ce constituie elementul material al laturii obiective a contravenției.

Identificarea contravenției continue se face diferit, în funcție de împrejurarea dacă elementul material îmbracă forma acțiunii sau a inacțiunii. Contravenția continuă nu se autonomizează în momentul consumativ, deoarece activitatea contravențională se prelungește în timp după momentul consumării până la o altă dată, denumită epuizarea contravenției.

Momentul consumativ al contravenției continue are loc la data la care este realizată latura obiectivă a faptei, dar epuizarea acesteia va avea loc la o altă dată, respectiv când dinamica contravențională s-a sfârșit. În cazul contravenției continue, procesul ilicit se oprește în momentul când acțiunea sau inacțiunea ce constituie elementul material a încetat și ultima evoluție a rezultatului s-a finalizat. Actele materiale care prelungesc elementul material al contravenției continue sunt activități de executare a acesteia, care nu pot avea independență juridică.

Prelungirea în timp a dinamicii contravenției continue este o trăsătură generală abstractă, deoarece sunt situații când, deși elementul material al contravenției continue este susceptibil de continuitate temporală, acesta se poate totuși realiza în chip instantaneu. Altfel spus, în cadrul faptei continue conduita ilicită și consumarea acesteia se prelungesc în timp. În funcție de criteriul posibilității existenței unor întreruperi ale elementului material, contravențiile continue succesive permit anumite discontinuități determinate de specificul acțiunii sau inacțiunii contravenției.

Deasemenea, la contravenția continuă, nu doar elementul material se prelungește în timp, ci și procesul de producere a rezultatului.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Având în vedere definiția contravenției continue, așa cum este prezentată în doctrina de specialitate, pentru o acțiune realizată de către o instituție financiară cu mai mult de 6 luni în urmă, dar ale cărei *efecte încă nu sunt epuizate la data constatării*, constatăm că *dinamica contravențională nu se sfârșește la data săvârșirii acțiunii* iar efectele acțiunii se transmit în timp, de la lună la lună, astfel încât se îndeplinesc condițiile contravenției continue.

Constatarea unei fapte contravenționale reprezintă descoperirea unei fapte fie în momentul săvârșirii ei, fie înainte ca efectele ei să se fi consumat iar prescripția intervine numai și numai *după* consumarea faptei, după epuizarea efectelor abaterii, în acest sens și în conformitate cu prevederile art. 13, alin. (2), OG nr. 2/2001, prescripția intervenind *după o perioadă de 6 luni de la consumarea faptei, respectiv de la data la care și ultima evoluție a rezultatului s-a finalizat*, ceea ce în cazul practic al unui contract de credit ar însemna data la care împrumutatul a realizat ultima plată conform obligațiilor asumate prin contract sau ultima plată realizată în contul datoriei.

Simplul fapt că încălcarea legii a avut loc o singura data, la un anumit moment in trecut, nu conduce la concluzia că fapta ar avea caracter *uno ictu*, întrucât încălcarea legii are caracter continuu iar *legiuitorul nu face distincția între fapte și efectele acesteia, iar câtă vreme legea nu distinge, nici interpretul nu o poate face, potrivit principiului „ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus”*.

Cât timp *consumatorul este obligat să suporte un cost al creditului majorat, ca urmare a nerespectării prevederilor legale*, subzistă și prejudiciul creat în detrimentul consumatorului, prejudiciu reflectat în sumele de bani plătite lunar suplimentar de către consumator, astfel că nu se poate sustine că săvârșirea faptelor s-a consumat și epuizat în momentul inițial al încălcării legii, epuizarea având loc doar în momentul în care încălcarea nu mai produce efecte, adică consumatorul nu va mai fi obligat la plata sumelor de bani suplimentare rezultate exclusiv din culpa unei persoane juridice.

Conform art. 25, lit. e) din Legea nr. 296/2004, privind Codul consumului, prestatorul de servicii este obligat să răspundă pentru *prejudiciul actual și cel viitor* cauzat de serviciul defectuos prestat.

Având în vedere aspectele menționate contravențiile constatate reprezintă contravenții continue, încălcarea obligației legale durând în timp conform prevederilor art. 13, alin. (2) din O.G. nr. 2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor.

În conformitate cu prevederile punctului 8.2.3 din Procedura cadru privind activitatea de supraveghere și control, aprobată prin Ordinul Președintelui A.N.P.C. nr. 572/21.07.2023, *„data săvârșirii faptelor”* coincide cu *„data constatării faptelor”* în cazul contravențiilor continue.

În contextul în care faptele contravenționale sunt săvârșite pentru multiple contracte de credit, inclusiv pentru portofolii de credite, *„data săvârșirii faptelor”* reprezintă, după caz, perioada de la data primei constatări a abaterilor, conform fapte contravenționale descrise anterior, până la data încheierii prezentului proces verbal,

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

faptele contravenționale fiind continue, astfel încât, având în vedere prevederile punctului 8.2.3 din Procedura cadru privind activitatea de supraveghere și control, "*data săvârșirii faptelor*" coincide cu "*data constatării faptelor*", data încheierii prezentului proces verbal, pentru contractele de credit pentru care încălcarea legii produce efecte în prezent.

Pentru contractele de credit ajunse la termen sau pentru care a fost realizată rambursarea integrală anticipată în ultimele 6 luni de la încheierea prezentului proces verbal "*data săvârșirii faptelor*" reprezintă data la care a fost realizată ultima plată în baza contractelor de credit.

S

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Punctul J. SANȚIUNI CONTRAVENȚIONALE APLICATE

42. Contravenient (denumire operator economic/nume și prenume persoană fizică autorizată)	43. Adresa completă	44. CUI/CIF al operatorul ui sau CI al persoanei (seria, nr. data, emitent)	45. Act normativ încălcat	46. Articol, alineat, liniuța, litera încălcate	47. Act normativ care stabilește/ sancționează coontravenția	48. Articol, alineat, litera aplicate	49. Valoarea amenzii aplicate (lei)
Banca Comercială Română S.A.	București, Sectorul 6, Șos. Orhideelor, Nr. 15D, Clădirea The Bridge 1, Etaj 2	361757	O.G. nr. 21/1992	Art. 7, lit. c), liniuța a 2-a	O.G. nr. 21/1992	Art. 50, alin. (1), lit. a)	30.000
			O.G. nr. 21/1992	Art. 51, alin. (3)	O.G. nr. 21/1992	Art. 51, alin. (3)	20.000
			O.G. nr. 21/1992	Art. 9 ³ , lit. e), punctul 1	O.G. nr. 21/1992	Art. 50, alin. (1), lit. e)	50.000

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

*Lipsă martor**Nu este de față*

Punctul K. "Măsuri propuse/dispuse în conformitate cu prevederile legale:

Ținând seama de prevederile Legii nr. 296/2004, privind Codul Consumului:

Art. 2 "Prevederile prezentului Cod se aplică comercializării produselor noi, folosite sau recondiționate, și a serviciilor, inclusiv a serviciilor financiare, destinate consumatorilor, contractelor încheiate cu consumatorii."

Art. 5 "Statul, prin autoritatea centrală cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor, are drept obiective:

a) protecția consumatorilor împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le afecteze drepturile și interesele legitime;

b) promovarea și protecția intereselor economice ale consumatorilor;

e) despăgubirea efectivă a consumatorilor;

h) prevenirea și combaterea, prin toate mijloacele, a practicilor comerciale abuzive și a prestării serviciilor, inclusiv a celor financiare care pot afecta interesele economice ale consumatorilor."

Art. 25 "Obligațiile prestatorilor de servicii:

e) să răspundă pentru prejudiciul actual și cel viitor cauzat de serviciul defectuos prestat."

Art. 27 "Consumatorii beneficiază de următoarele drepturi:

a) de a fi protejați împotriva riscului de a achiziționa un produs sau de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, sănătatea sau securitatea ori să le aducă atingere drepturilor și intereselor legitime;

d) de a fi despăgubiți în mod real și corespunzător pentru pagubele generate de calitatea necorespunzătoare a produselor și serviciilor, folosind în acest scop mijloace prevăzute de lege; "

În conformitate cu prevederile art. 15, alin. (4) din O.G. nr. 21/1992 se dispun următoarele măsuri de remediere cu termen de realizare 90 zile:

I. Având în vedere fapta contravențională constatată la punctul **III.1** din "Descrierea faptelor constatate"

1. Pentru toate contractele de credit în cadrul cărora dobânda curentă inițială nu a fost fixă și nu a fost stabilită ca fiind variabilă în funcție de un indice de referință financiar, începând cu prima zi din semestrul următor încheierii contractului se dispune calcularea și perceperea unei dobânzi variabile, actualizată semestrial, astfel încât aceasta să fie legată de variația unui indice de referință financiar, independent de

AGENT CONSTATATOR, MARTOR, CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

voința băncii, determinată conform formulei: *indice de referință financiar (Robor, Euribor, Libor) corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, la 6 luni, la care se adaugă marja băncii*, pe întreaga perioadă de derulare a contractelor.

Valoarea marjei băncii va fi determinată prin scăderea din valoarea dobânzii prevăzută inițial în contract a valorii indicelui de referință financiar (*Robor, Euribor, Libor*) corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, la 6 luni, în vigoare în data încheierii contractului.

În cazul în care dobânda inițială a fost fixă o perioadă de timp și variabilă ulterior, dar nu în funcție de un indice de referință financiar, începând cu prima zi ulterioară perioadei în care dobânda a fost fixă, se dispune calcularea și perceperea unei dobânzi variabile, actualizată semestrial, astfel încât această să fie legată de variația unui indice de referință financiar, independent de voința băncii, determinată conform formulei: *indice de referință financiar (Robor, Euribor, Libor) corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, la 6 luni, la care se adaugă marja băncii*, pe întreaga perioadă de derulare a contractelor.

În acest caz valoarea marjei băncii va fi determinată prin scăderea din valoarea dobânzii prevăzută inițial în contract a valorii indicelui de referință financiar (*Robor, Euribor, Libor*) corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, la 6 luni, în vigoare în ultima zi a perioadei în care dobânda a fost fixă.

Semestrul reprezintă una din următoarele perioade de șase luni consecutive: ianuarie – iunie, iulie – august.

Formula de calcul a dobânzii variabile menționată anterior va fi folosită până la:

- data încheierii unui act adițional în cadrul căruia a fost stabilită o formulă de calcul a dobânzii mai favorabilă consumatorilor decât cea calculată conform formulei menționată anterior;

- a intervenit conversia creditului într-o altă monedă iar dobânda a fost stabilită variabilă în funcție de un indice de referință financiar;

- în cazul creditelor acordate în lei, a fost încheiat un act adițional în cadrul căruia a fost stabilită o formulă de calcul a dobânzii în funcție de indicele de referință pentru creditele consumatorilor (*IRCC*);

Sumele rezultate ca fiind achitate în plus în urma implementării măsurii vor fi restituite în conturile consumatorilor.

Notificarea consumatorilor privind noul grafic de rambursare rezultat în urma implementării măsurii.

2. Măsurile menționate la punctul 1 vor fi avute în vedere și pentru toate creditele pentru care a fost declarată scadența anticipată.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

În cazul în care un credit nu mai este în portofoliul băncii se va realiza transmiterea către cesionar a soldului actualizat al datoriei rezultat în urma implementării măsurilor de la punctul 1.

II. Având în vedere fapta contravențională constatată la punctul **III.2** din "*Descrierea faptelor constatate*":

1. Pentru toate contractele de credite ipotecare, care intră sub incidența Legii nr. 190/1999 se dispune restituirea sumelor calculate reprezentând comisioane de gestiune sau de administrare, percepute pe întreaga perioadă de derulare a contractelor și eliminarea acestora din cadrul contractelor.

2. Măsura menționată la punctul va fi avută în vedere și pentru toate creditele pentru care a fost declarată scadența anticipată.

În cazul în care un credit nu mai este în portofoliul băncii se va realiza transmiterea către cesionar a soldului actualizat al datoriei rezultat în urma implementării măsurilor de la punctul 1.

III. Având în vedere fapta contravențională constatată la punctul **III.3** din "*Descrierea faptelor constatate*":

1. Pentru toate contractele de credite ipotecare, care intră sub incidența Legii nr. 190/1999, de la data încheierii contractelor se dispune calcularea și perceperea unei dobânzi variabile, actualizată semestrial, astfel încât aceasta să fie legată de variația unui indice de referință financiar, independent de voința băncii, în funcție de formula: indice de referință financiar (Robor, Euribor, Libor) corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, la 6 luni, la care se adaugă marja băncii, pe întreaga perioadă de derulare a contractelor.

Valoarea marjei băncii va fi determinată prin scăderea din valoarea dobânzii prevăzută inițial în contract a valorii indicelui de referință financiar (*Robor, Euribor, Libor*) corespunzător monedei în care a fost acordat creditul, la 6 luni, în vigoare în data încheierii contractului.

Formula de calcul a dobânzii menționată anterior va fi folosită până la:

- data încheierii unui act adițional în cadrul căruia a fost stabilită o formulă de calcul a dobânzii mai favorabilă consumatorilor decât cea calculată conform formulei menționată anterior;

- a intervenit conversia creditului într-o altă monedă iar dobânda a fost stabilită variabilă în funcție de un indice de referință financiar;

- în cazul creditelor acordate în lei, a fost încheiat un act adițional în cadrul căruia a fost stabilită o formulă de calcul a dobânzii în funcție de indicele de referință pentru creditele consumatorilor (*IRCC*);

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Sumele rezultate ca fiind achitate în plus în urma implementării măsurii vor fi restituite în conturile consumatorilor.

Consumatorii vor fi notificați privind noul grafic de rambursare rezultat în urma implementării măsurii.

2. Măsurile menționate la punctul 1 vor fi avute în vedere și pentru toate creditele pentru care a fost declarată scadența anticipată.

În cazul în care un credit nu mai este în portofoliul băncii se va realiza transmiterea către cesionar a soldului actualizat al datoriei rezultat în urma implementării măsurilor de la punctul 1.

IV. Având în vedere fapta contravențională constatată la punctul **V.** din "*Descrierea faptelor constatate*":

1. Pentru toate contractele de credite în cadrul cărora s-a realizat majorarea valorii comisionului de administrare prin includerea valorii comisionului de urmărire riscuri în cadrul valorii acestuia începând cu data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 174/2008 (27.12.2008), se dispune calcularea și perceperea unui comision de administrare din care este scăzută valoarea comisionului de urmărire riscuri, pe întreaga perioadă de derulare a contractelor, fără ca valoarea comisionului de urmărire riscuri să fie percepută distinct.

Comisionul de administrare va fi astfel calculat până la data încheierii unui act adițional prin care s-a realizat eliminarea acestuia, dacă e cazul.

2. Măsurile menționate la punctul 1 vor fi avute în vedere și pentru toate creditele pentru care a fost declarată scadența anticipată.

În cazul în care un credit nu mai este în portofoliul băncii se va realiza transmiterea către cesionar a soldului actualizat al datoriei rezultat în urma implementării măsurilor de la punctul 1.

V. Măsurile menționate la punctele I-IV vor fi aplicate și tuturor contractelor de credit ajunse la termen sau pentru care a fost realizată rambursarea integrală anticipată în ultimele 6 luni de la încheierea prezentului proces verbal.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENTIENT,

Lipsă martor

Nu este de față

Punctul K. ALTE MENȚIUNI/OBIECȚIUNI

Încheierea procesului verbal de constatare a contravenției s-a realizat la sediul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor – C.J.P.C. Constanța, din str. Poporului nr. 121 Bis, Constanța.

Reprezentantul operatorului economic nu este de față la încheierea procesului verbal de constatare a contravenției astfel încât comunicarea acestuia se va realiza prin poștă cu confirmare de primire.

Procesul verbal de constatare a contravenției este încheiat în lipsa unui martor din motiv că la data și ora încheierii acestuia la sediul instituției se află de față doar personal din cadrul Autorității.

AGENT CONSTATATOR,

MARTOR,

CONTRAVENIENT,

Lipsă martor

Nu este de față